

POLICININKO VAIDMENYJE

TRIUKŠMAS DĖL ĮVYKIŲ DOMINIKŲ RESPUBLIKOJE PARODO, KOKI SUNKŲ UŽDAVINIŲ PASIĖMĖ WASHINGTONO ADMINISTRACIJA NORĖDAMA SKURDŲ KRAŠTĄ IŠGELBĖTI IR IŠ KOMUNISTŲ IR IŠ GALIMOS KARIŲ DIKTATOROS. — ATRODO, KAD JAV DAR ILGAI TURS VAIDINTI POLICININKĄ, NORS TAI IR LABAI NEDEKINGOS IR NET NELOGISKOS PAREIGOS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Praeitą savaitę kilęs triukšmas dėl Dominikų respublikos ryškiai parodo, su kokiais kompli-

Kas nauja *Pasaulyje*

* L. ERHARDAS, Vak. Vokietijos kancleris ir jo krikščionių demokratų partija laimėjo rinkimus, gaunant daugiau balsų, nei per praėjusius rinkimus. Daugiau balsų gavo ir socialdemokratai, kurie tikėjosi šį kartą laimėti, pirmuoju kandidatu į premjerus išstatę populiarią Vak. Berlyno burmistrą Willy Brandt, tačiau jų gautų balsų skaičius (39,3%) neužteko, kad nugalėti krikšč. demokratų, susirinkusių 47,5% arba 2,3% daugiau, nei 1961 m.

Rinkimuose nukentėjo Laisvųjų Demokratų partija, buvusi koalicijoje su krikšč. demokratais. Šampūni liejantis krikšč. demokratų būstinėse, L. Erhardas pareiškė, kad Vak. Vokietijos politika nepasikeis, atsižvelgiant į balsuotojų pareikštą valią.

Nors balsavimo daviniai dar nėra formaliai patvirtinti, tačiau turimi rezultatai teikia tokį būsimą Vak. Vokietijos parlamento vaizdą: krikšč. demokratai -- 245 vietų (buvo 242), socialdemokratai -- 202 (buvo 190), laisvieji demokratai -- 49 (buvo 67).

* JTO SAUGUMO TARYBA pareikalavo pailaubų tarp Pakistano ir Indijos, atitraukiant kariuomenę į buvusias pozicijas. Reikalavime nenumatytos kėlinės ar karinės senkacijos, tačiau paliktos atviro durys tolimesniems sprendimams.

* SOV. S-GOS PREMIJERAS KOSYGINAS pasiūlė Pakistano ir Indijos premjerams susitikti Taškente ir tartis dėl ginčytinų klausimų.

Atrodo, kad Kremliaus vyriausybė daro viską, kad išvengtų R. Kinijos intervencijos Indijoje.

* RAUD. KINUŲ vyriausybė pratęsė 3 dienoms savo ultimatumo datą Indijai. Ultimatumu buvo reikalaujama atitraukti Indijos kariuomenę iš R. Kinijos pasienio. Ultimatumu sušvelnintas dar neatpaaiduoją Indijos nuo kiniečių invazijos pavojus. R. Kinijos ultimatumo pavojingumą grindžia kariuomenės koncentracija Indijos pasienyje.

* SOCIALDEMOKRATŲ pralaimėjimą Norvegijos parlamento rinkimuose sekė ir totalitaras komunistų pralaimėjimas. Iš 52,000 balsų, gautų 1961 m., už juos balsavo tik 23,000.

Socialdemokratų pralaimėjimas, valdžius kraštą 30 metų, aiškina jų vadų senyvumą, nuolat augančiais mokesčiais ir netinkamu suvalstybtųjų didžiųjų įmonių tvarkymu.

* APIE ARTĖJANČIUS pasikeitimus Kremliaus vadovybėje kalboms nesiliaujant, lygia greitai aiškiai matosi ir kariuomenės įtakos stiprėjimas. Karininkai gauna dideles algas ir turi galimybių įsigyti daugiau ir geresnių prekių. Pataikavimas kariuomenės reikiams ir senųjų herojų rehabilitavimu. Taip dabar buvo reabilituotas garsusis Dono Kazokų generolas Boris Dumenko, sušaudytas 1920 m. Lenino įsakymu. Jo garbei pašvestas ilgas straipsnis Izvestijose rodyti, kad savo laiką Leninas klydo...

kuotais uždaviniais savo užsienio politikoje susiduria Washingtonas. Iš vienos pusės, senato užsienio reikalų komisijos pirmininkas J. William Fulbright'as (Dem. Ark.) kaltina administraciją be reikalo įsivėlus į tos respublikos reikalus. Iš kitos -- daug ką sujaudino prieškomunistinio sąjūdžio ramsčio gen. Elías Wessín y Wessín ištrėmimas į JAV, Miami, Floridą.

Kad lengviau supratus apie ką čia kalbama, reikia atsiminti keletą faktų iš nesenos praeities. Kaip žinia, tą kraštą ilgai valdė diktatorius Trujillo, kurį nuvertus ir pravedus rinkimus valdžia atsidūrė naujo prezidento gydytojo Bosch rankose. Ilgus metus praleidęs emigracijoje, Bosch, atrodo, nelabai susigaudė vidaus politikos sukturiuose ir leido gerokai įsigalėti komunistams. Dėl to jis buvo kariuomenės nuverstas. Kraštą perėmė valdyti civilių komitetas, kuris iš savo pusės nebuvo pakankamai apdairus ir po kiek laiko leido prasidėti didesniai sukilimui, kuris oficialiai skelbėsi norįs atstatyti Boschą, tačiau iš tikro greitai pateko komunistų vadovybėn.

Bijodamas, kad Dominikų respublika paseks Kubos pėkias, prezidentas Johnsonas pasiuntė ten savo paraštininkus ir marinius. Tam žygiui vėliau pritarė Amerikos Valstybių Sąjunga, kuri formaliai perėmė krašto valdymą. Tuo pačiu laiku Dominikų respublikos kariuomenė iš savo pusės sudarė laikiną karinę vyriausybę, kuri būtų galėjusi sustruktūrinti Santo Domingo miesto centre įsitvirtinusius sukilėlius, tačiau to neleidė padaryti amerikiečių kariuomenė. Prasidėjo ilgos derybos padėčiai sunormuoti, kurios pasibaigė laikinu prezidentu paskelbus Dr. Hector García Doday. Jis susitarė su sukilėliais, kad tie padės ginklus, o karinė vyriausybė nutarė pasitraukti be jokio formalaus susitarimo su nauju prezidentu.

Tačiau sukilėliai atsisakė pildyti susitarimą, kol krašte paliks gen. Wessín, kuris neturėjo karinėje vyriausybėje jokio posto ir šiaip nėra kuo nors nusikaltęs, tačiau iš tikro, vadovaudamas kariuomenės apmokymo stovyklai, savo rankose laikė vienintelę realią toje nelaimingoje respublikoje jėgą. Ir ką gi? Amerikiečiai visų pirma įkalbinėjo generolą išvykti gražuonų, sūnųdami už tai nupirkti jo namus už 50,000 dolerių, kai jų

tikroji vertė buvo apie 18,000. Kai tas nepasisekė ir generolas apie tai papasakojo Chicago Tribune Lotynų Amerikos korespondentui Jules Dubois, buvo griebtasi griežtesnių priemonių. Vieną gražią dieną į jo namus atvyko keli sunkvežimiai pilni ginklų, JAV karių ir generolą, kaip stovi, išskraidino į Panamą, o vėliau į Miami, kur jis gavo paskyrimą būti generaliniu konsulu. Generolas to paskyrimo nepriėmė ir su protestu kreipėsi į Amerikos spaudą.

Sukilėliai tačiau tąja nuolaida nepasitenkino ir reikalauja dar pašalinti visą eilę kitų karininkų. Čia reikia nurodyti, kad tokiose nenusistovėjusiose kraštuose, kaip Lotynų Amerikos, kariuomenė dažnai yra vienintelis šios tokios tvarkos ramsis. Žinia, pasitaiko nesąžiningų išnaudotojų ir iš tos pusės, tačiau apamai imant kariuomenė yra ten vienintelė kliūtis komunizmui įsigalėti, nes tikrai demokratiškam režimui ten nėra sąlygų. Jei tautinė kariuomenė Dominikų respublikoje bus sunaikinta, naujas režimas galės tik tada kraštą valdyti, jei jame ilgai dar liks stambios amerikiečių karinės pajėgos. Priešingu atveju vyriausybė vėl gali patekti komunistų įtakon, kurie, kariuomenę "neutralizavus", liks vienintelė realia politinė jėga.

Juokingas dalykas, senatorius Fulbright'as teigia, kad Dominikų respublikoje nebuvo tikro komunistinio perversmo pavojaus (o jei ir buvo -- tai kas). Administracija, nusileisdama sukilėlių reikalavimams, ir pašalindama gen. Wessín duoda tokiam teigimui netiesiogį pagrindą. Kam pašalinti generolą, jei sukilėliai iš tikro yra komunistai?

Fulbright'as teigia, kad komunistai yra už socialinę revoliuciją, o tokiai esant reikalingai, jie ir susilaukė pasisekimo. Bet taip teigdamas, jis iš akių išlaidžia vieną faktą: tokiam krašte kaip Dominikų Respublika, kur viešpatauja labai didelis skurdas, jo kila revoliucija per vieną naktį neįgyvendins rojus. Reikalingas ilgesnis pastovios tvarkos periodas, kad krašto ūkis ir švietimo lygį pakeltų iki tokio laipsnio, kuris įgalintų demokratiškai tvarkytis. Tam reikia kelių dešimt metų. Juk jei kraštas neturtingas, kaip jo turtus nedalinsi, vis tiek jų visiems neužteks.

Iš to seka išvada, kad JAV, pasiėmusios policininko vaidmenį, dar ilgai turės likti Dominikų Respublikoje. Blogiau, kad tokių respublikų yra daugiau. Negi į jas visas siųsi savo kariuomenę? Jos gali neužtekti! Ar neatrodo, kad pigiau ir tiksliau būtų paremti tokius valdytojus, kurie patys gali susitvarkyti su komunistais? Juk bendraujama su komunistais, kurie valdžioje, irgi išsilaiko tik nuoga jėga. Pagaliau, kraštus su tikra demokratine santvarka ga-

Lapkričio 13 d. žygyje į Jungtines Tautas turėtų dalyvauti kiek galima didesnis lietuvių skaičius, kad tuo parodžius pasauliui mūsų ryžtą dėl Lietuvos laisvės atstatymo. Fotografas R. Kisielius padarė foto montažą -- lietuvių minią apgulant Jungtinių Tautų pastatą.

REIKALINGAS GERESNIS IŠSIAIŠKINIMAS

Žodžiai "reikalingas geresnis išsiaiškinimas" pasiskolinti iš V. Meškausko (Dirvos 98 nr.), nors jų autorinės teisės

V. Rastenis

Išma suskaičiuoti ant pirštų. Nega-lint visame pasaulyje suvaidinti policininko vaidmens, vargu ar verta jo imtis kai kuriuose kraštuose, kaip Vietname ar Dominikų respublikoje. Patogia būtų žiti-rėti ne kurio krašto režimas yra demokratinis ar ne, bet ar tas režimas JAV interesams yra naudingas ar ne. Tokios politikos laikosi visos pasaulio valstybės ir JAV čia negali sudaryti išimties.

gal turėtų būti pripažintos kam nors iš ankstyvųjų urvinių žmonių. Tas teiginys geras ir teisingas kasdien, kartais net kelis kartu tą pačią dieną. Žinoma, jei šiuo atveju pareikš-tąjį pagėdavimą suprastumėm tik kaip smalsumą nustatyti, kuriuose užrašuose -- B.K. Nau-joko ar V. Meškausko -- pareikš-tosios abejonės ar neabejonės dėl Washingtono ir New Yorko demon-stracijų stipriau pagrįstos, tai išsiaiškinimo reikalingumas būtų nedidelis. Skirtumai tų ar kitų individų nuomonėse bei iš-sitarimuose yra kasdieninis

reikškinys, ir nespėjumėm jų visų išnagrinėti taip, kad visiems taptų aišku, kada katras dau-giau "turėjo teisybės". Bet iš-siaiškinti, klysta ar neklysta visuomenė ar bent šio kio tokio svorio turinti jos dalis, ap-sisprendusi imtis stambesnio veiksmo -- tikrai svarbu ir rei-kalinga. Todėl, suprantant V. Meškausko pagėdavimą, kaip priminimą, jog reikia geriau iš-siaiškinti pažiūras į eilę šiuo metu vykdomų bei rengiamų mūsų visuomeninių žygių, kyla reikalas padalyvauti išsiaiškiniame ne tiek individualiai, kiek kolektyvinių užsimojimų prasme ir pagrindi-ni.

ŽYGIO Į JUNGTINES TAUTAS PRASMĖ

Žygio į Jungtines Tautas suma-nytojai viename iš savo atsišau-kimų štai kaip apibūdina jo pras-mę: "Tai bus pats didžiausias mūsų atsakymas rusams bolševikams, kurie šią vasarą mėgino pasididžiuoti, kad jau 25 metai viešpatauja Lietuvoj, lyg kokioj Azijos ar Afrikos kolonijoj".

Iš to, bent man, aišku, jog tas žygis nėra suprantamas, kaip diplomatinis aktas Lietuvos nepriklausomybės byloje. Tai yra pastanga pabrėžtai pakartoti te-betvirtą visų laisvų lietuvių ma-sės nusistatymą dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Bolševikai stengiasi viešuojo pasaulio nuomonę sklepyti min-tį, kad Lietuvos nepriklausomy-bės idėja lietuviuose jau išblėsu-si, beveik pamiršta, tepalaikoma tik saujelės senstančių profesio-nalų egzilių, tarnaujančių kapi-talistiniam imperializmui. Žygio į Jungtines Tautas pradininkai

ryžosi suorganizuoti tvirtą pa-reiškimą, kad tai netiesa, kad tie "profesionalai egzilai" skelbia ne kokių kapitalistinių imperialistų, o visos lietuvių masės nusistaty-mą. Toks pareiškimas viešajai pasaulio nuomonei šiuo metu, ypa-tingai šiuo metu, yra aiškiai svarbus ir reikalingas.

KODĖL Į JUNGTINES TAUTAS?

Nusivylimas Jungtinių Tautų galia (net ir gerais norais) yra pagrįstas. Todėl suprantamas ir abejojimas, ar yra prasmės be-adresuoti joms kokius nors pa-reiškimus. Ypač, kai valstybių valdžios, Lietuvos nepriklausomybės idėjai palankios, susilaiko nuo to reikalo kėlimo tenai, ma-nydamos, kad, bent dabar, tai nebūtų tikslinga.

Bet valdžijų tokia pažiūra lie-čia Lietuvos klausimą oficialiu

- Mes prašome jį pagloboti, kol susitvarkysime Azijoje ir Afrikoje...

SLAPTŲ GINKLŲ MEDŽIOKLĖ (2)

Reikia išnaikinti mokslininkus...

Pradžioje du mėnesiai nuo to audringo angli vyriausybės posėdžio, kol pavyko surinkti papildomų žinių ir nuotraukų apie paslaptį paslaptį vokiečių raketas V2. Tuo pačiu metu prancūzų rezistentai pranešė, kad šiaurinėje Prancūzijos dalyje vokiečiai statė kaž kokių pastatus, kurie iš pasakojimo atrodo labai panašūs į raketų išmetimo traukinius, nukreiptus į Londoną...

Naujas angli vyriausybės posėdis buvo suauktas 1943 m. birželio 29 d.

-- Tai prasimanymai gandai, tai noras mus apgauti, tai yra tik vokiečių propaganda, -- sakė kai kurie vyriausybės nariai.

-- Londonas per kelias dienas gali būti paverstas griuvėsiais krauju, -- tvirtino kiti. -- Reikia ką nors greitai daryti.

-- Vienintelė išeitis tai evakuoti sostinę, -- pareiškė teritorijos saugumo ministras Herbert Morrison.

Staiga Churchillis išėmė iš burnos savo milžinišką cigarą ir prie stalo įsiviešpatavo tylą.

-- Šių paslaptinių ginklų šaltinis, apie kuriuos mes mažai ką nežinome, atrodo yra Peenemuende. Tad reikia bombarduoti Peenemuende. Bet neužtenka sunaikinti ten įrengimus. Raketas yra pagamintos mokslininkų. Tad pirmoji eilė reikia tuos mokslininkus išnaikinti. Tai ypač būtina būdas padaryti gal raketų gamybą. Reikia į Peenemuende staiga naktį pasiųsti tokį skaičių lėktuvų, kad jie užkluptų bemiegančius mokslininkus ir technikus.

1943 m. rugpjūčio 17 d. iš Norfolk bazės pakilo 597 angli bombonešiai. Keturioliasdešimt jų su 240 lakūnais ngrįžo iš tos misijos. Nuostoliai buvo dideli, bet angli galvojo visiškai sunaikinę Peenemuende.

Gen. Dornberger, V2 raketų gamybos viršininkas, miegojo, kai sprogo pirmoji bomba. Jis tuoj šoko prie telefono, bet šis neveikė. Tada išbėgo laukan. Čia jis pamatė baisų vaizdą. Priešlėktuviniai prožektoriai raižė dangų, degė barakai. Priešlėktuvinės patrankos ir lėktuvai kėlė didžiulią triukšmą. Prie vieno blokhauso jis pamatė von Brauną, kuris dairėsi į dangų.

-- Brauna, greit gelbėk archyvus ir planus.

Nė žodžio nesakydamas, von Braun išoko į degantį pastatą, kad išgelbėtų tai, kas buvo brangiausia jo gyvenime: savo kūrinių. Ir jam pasisekė.

Tik 178 specialistai, iš 4000 tarnautojų bazėje, žuvo nuo bombardavimo. Dokumentai liko nesunaikinti ir įrengimai vos pažeisti. Jei Sandys būtų tai sužinojęs, būtų drebėjęs kaip epužės lapas. Pavojus tebebuvo, kad angli bombonešiai gali sugrįžti, tad buvo nutarta raketų montavimo dirbtuvę perkelti į Harz kalnus, "Vokietijos centras". Kai kurie bandymai dar buvo daromi Peenemuende, bet labai slapta, kad angli galvotų, jog jie visiškai sunaikino bazę.

Paslaptis taip gerai buvo išlaikyta, kad po sąjungininkių išsilaipinimo Prancūzijoje, VI ir V2 dar spėjo pasiekti Londoną. Bet jų buvo nedaug. Tik 20% V2 pasiekė tikslą.

Karas tikrumoje jau buvo Vokietijos pralaimėjimas, kai von Braun su 4000 mokslininkų gavo įsakymą iš Himmlerio pavaduotojo Kammler, persikelti į Nordhausen. Reikėjo skubėti, kad nepakiltų rusams į rankas. 5000 asmenims (mokslininkams ir jų šeimoms) teko kelti traukinius ir sunkvežimius 375 km. Prie Berlyno vienas vokiečių karininkas sulaukė vilkstinę, nes sritis buvo uždrausta civilijai judėti. Gi von Braun ir jo mokslininkai buvo civiliai. Bet von Braun nepasimetė ir parodė ant dešū išpieštą raides VZBV, paklausė:

-- Ar jūs žinote ką tai reiškia? Man yra pavesta paties Himmlerio labai slaptą misiją!

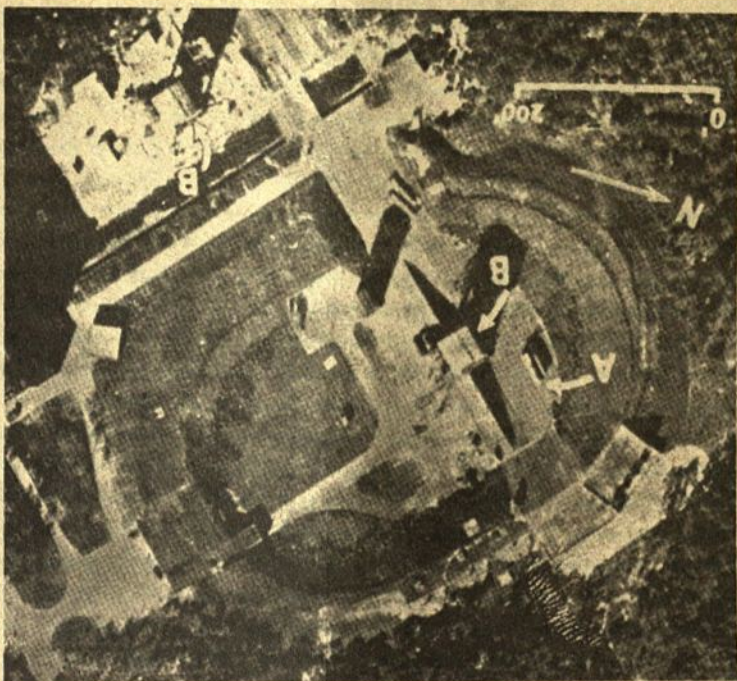
Karininkas toliau netikrindamas ir net neatsiklausęs savo viršininkų, ar von Braun sako tiesą, praleido vilkstinę. Kai rusai atvyko į Peenemuende kovo 5 d., jie terado tik griuvėsius. Von Braun, mokslininkai ir jų planai jau buvo kitoje pusėje.

Kai von Braun rudos kasykloje paslėpė planus, jis nežinojo,

kad jo pėdomis seka angli, amerikiečių ir rusų šnipai. Jo mokslininkų pavardės dabar buvo žinomos ir jie buvo laikomi didžiausiais taikiai pavojingais asmenimis. Jie buvo "juodame sąraše".

Bet kartu jie buvo ir SS viršininko Kammlerio belaisviai, kurio sąjungininkai ieškojo už išžadymą tūkstančių žmonių koncentracijos stovyklose. Kammleris sugalvojo išgelbėti savo galvą, "prekdaudamas" mokslininkais. Jei sąjungininkai už tuos mokslininkus nedovanos jam gyvybės, žadėjo visus juos iššaudyti, kad būtų Reicho priešai nugalėtų jų išradimais pasinaudoti.

Kitame numeryje: Amerikiečiai pavogė iš po rusų nosies planus ir raketas...

Peenemuende bazės nuotrauka, padaryta 1943 m. birželio 23 d. atidengė raketų buvimą. Dvi raketas V2 matyti A taške. B raide pažymėtos buvo raketų slėptuvės.

Reikalingas geresnis išsiaiškinimas

(Atkelta iš 1 psl.)

diplomatiniu keliu, turinčiu vesti į klausimo svarstymą ir sprendimą. Tam šiuo metu nematoma Jungtinėse Tautos prielaidų palankios atmosferos. Nematoma ir pajėgumo sprendimams įvykdyti, jei sprendimas būtų ne pagal plauką kam nors iš didžiųjų.

Tačiau, koki bebūtų Jungtinių Tautų institucijos trūkumai, vienas svarbus dalykas tenai yra. Yra pasaulio viešosios nuomonės "birža", arba -- visuose pasaulio kampuose tūnančius bei išskylančius interesus liečiančių minčių bei idėjų apyvartos centras. Čia yra ne tik beveik visų valstybių oficialūs atstovai, bet aplink sukiojasi ir kone visų kraštų visuomenių "ausys ir akys" -- spaudos bei kitų informacijos kanalų atstovai. Todėl per šį centrą yra trumpiausias kelias į viešąją pasaulio opiniją.

Jei manifestacijos prasmė yra atsakymas į bolševikų skleidžiamą viešąją pasaulio nuomonę, gaudą, kad Lietuvos nepriklausomybės idėja nebeturinti rėmėjų, tai atsakymo adresatas yra visų pasaulio kraštų visuomenės, kurioms tas atsakymas bandomas perduoti mums šiuo metu parankiausiu keltu -- "c/o United Nations".

KAM TOKIA DIDELĖ MANIFESTACIJA?

Jungtinių Tautų sekretariato bei delegacijų raštinėse apie Lietuvos (ir viso Pabaltijo) reikala primenama ne pirmą ir ne paskutinį kartą. Tie priminimai bei įtikinėjimai, dažnai labai gerai išdėstyti ir pagrįsti, pasiekia at-

tinkamus pareigūnus, priimami palankiai ar nepalankiai, bet jie ten yra -- bylose New Yorko, ar kituriais atvejais ir įatitinkamas sostinės persiųsti. Bet visuomenėse jie lieka nežinomi ir viešosios tarptautinės nuomonės neveikia.

Apie viešosios tarptautinės nuomonės reikšmę geriau atskirai kalbėti. Čia pakanka atžymėti, kad Lietuvos bylą populiarinti viešojoje nuomonėje yra svarbu, nes tos nuomonės palankumas dažniausia esti pagrindinė sąlyga tarptautinės politikos klausimams vienaip ar kitaip išsprenditi.

Lapkričio 13 d. manifestacijos sumanytojų samprotavimas, be rodo, yra toks: memorandumais J. T. delegacijomis galime dar kartą papildyti priminimus apie Lietuvos reikala rašytinėse, bet memorandumų teikimas sudaro progą juos ir vieša manifestacija paremti. O vieša manifestacija, jei pakankamai stipri, jausi būti žinios objektas. Ji gali sudaryti progą ir aktyvą New Yorko, apie Jungtines Tautas, susispietusiems viso pasaulio "žino-nešiams" paskleisti žinią apie lietuvių bei pabaltiečių keliamą reikala į visas Jungtinėse Tautos atstovaujamų kraštų visuomenes.

Ar taip ir išeis, -- garantijos negali būti. Bet tikimybė, kad taip gali išeiti, pakankamai stipri, bent tiek stipri, kad yra pagrindas ne numoti į ją ranka, o bandyti pasinaudoti.

Bet bandymui yra viena sąlyga: manifestacija turi būti didelė, įspūdinga, žinios vertas įvykis.

Manifestacija turi būti didelė dalyvių gausumu dar ir todėl, kad šiuo atveju yra tikslas parodyti,

jog Lietuvos nepriklausomybės idėja tikrai yra didelės lietuvių masės ištikimai ir karštai palaikoma idėja, o ne kokios "saulės lunatikų idėjos fixe". Masė reprezentuoti reikia irgi ne kelių ar keliolikos šimtų susirinkimo.

AR NE PERBRANGU IR NE PERSUNKU?

Pigią mesą šunys ėda. Nebrangios ir lengvai sušauktos "manifestacijos" nepastebi nei to paties miesto visuomenė, ką jausi kalbėti apie stiepiamąsi į pasaulio viešąją nuomonę. Į tokį taikinį reikia patrankos. Jei perbrangu patranka, tai dar labiau perbrangu būtų pigus "pugačius", nes patranka galima taikinti pasiekti, o pigių pistolių -- tikrai ne.

Pramogai iš stambių patrankų šaudyti -- perbrangu. Bet dėl Lietuvos reikalo -- kokia kaina perdidelė? Tik tokia, kokia neįsigaletumėm. O kad 15-20 tūkstančių manifestaciją surengti, jei norim, tai dar išsigalim, jau yra įrodyta visa eile dainų -- šokių švenčių, opera...

Kai sako, kad pavyzdžiui, iš Chicago nuvykti "savaitgaliai New Yorko" gali kaštuoti per šimtą dolerių vienam asmeniui, ir tai esą perbrangu ar persunku, tai vis dėlto verta prisiminti, kad dalyvavimas betkokiam susirinkime, seime, kongrese kitame mieste pareikalauja maždaug tiek ar daugiau išlaidų. Ovisdėto daugelis ryžtasi dalyvauti, nes jaučiasi, kad reikia, kad svarbu, ši manifestacija savo prasme ir tikslu yra neabejotinai svarbi.

Prasme ir tikslu reikia matuoti svarbumą, o ne laukiamo laimėjimo nuosimčių, kurio niekas negali iš anksto išmatuoti.

Čia gal praverstų išsiaiškinti net ir tai, kad jeigu manifestacija ir nepasiekia apčiuopiamo laimėjimo viešojo pasaulio opinijoje, pats jos faktas -- patikrinimas savo tarpe, kiek stiprus mūsų masės nusistatymas už Lietuvos nepriklausomybę -- jau pakankamai svarbus įvykis. Nėra ko svaigintis iliuzijomis, kad vienu, tegu ir trankiu, šūviu iš karto sukelsim perversmą pasaulio opinijoje Lietuvos reikalu. Reiks dar daug panašių ir kitokių šūvių. Bet jų seriją reikia gi pradėti. Ši nauja serija pradėdama remiantis įsitikinimu, kad Lietuvos nepriklausomybės masės yra tiek pajėgi ir taip tvirtai apsisprendusi, kad tokio masto užsimojimas jai ne perbrangus ir ne persunkus.

KAS GI RENGIA?

Yra pasklidusi nuomonė, kad šį žygį rengia jaunimas, ar tik keli jaunuoliai iš New Yorko, negirdėti "pilypai iš kanapių", ar kažkoki "du jaunuoliai merginos lydimi", anot Naujienų.

Tiesa ir netiesa. Kiekvienam užsimojimui reikia pradininkų ir tvarkytojų. Tradiciniai komitetai ir tarybos tokiu užsimojimu nedrįso pasitilyti. Išdrįso "pašaliečiai", iš jaunesniųjų, nors jaunimas reliatyvus. Anot vieno, koks čia jaunimas, jei vaikai jau mušasi ir plaukai pakaušy retėja...

Bet jie nei nesikėsino šį užsimojimą monopolizuoti. Būtu absurdiška keliems asmenims vaidinti lietuvių masę. Jie pasidėlė tą sumanytą visai laisvųjų lietuvių visuomenei ir toji, per savo pačias autoritetingiausias reprezentacijas jį priėmė: Bendruomenė, A.L. Taryba, Vilkas, visa eilė kitų organizacijų, pagaliau -- jau darbuojasi keturios dešimtys vietinių komitetų, mobilizuojančių ne tik faktinius manifestacijos dalyvius bet ir visą mūsų visuomenę bent iš tolo prie manifestacijos prisidėti lėšomis ir solidarumu su ja pareiškimais. Taigi, faktai jau bus išaiškinti, kad mielės šiampyragai, tiesa, naujos, bet kepa jį visa gyvoji lietuvių nepriklausomybės visuomenė. Jai visai teks ir sėkmės ar nesėkmės kreidai.

Toliau: Washingtono ir New Yorko žygių skirtumai.

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

RAŠYBOS DAR NEKEIČIA Lietuvoj, bet pakenčiamų arba ir, deja, visai netikusių naujovių į pačią lietuvių kalbą jau prikašioti ištisa virtinė: kolūkis, komjaunuolis, gyvenvietė, įdarbinimas, keilialapis, paraiška ir t.t. Net veislinės kiaulės buvo paverstos motininėmis. Tik pastaruoju metu kalbininkams išdrįsus užprotestuoti, tas kalbinis išradimas, regis, eina iš mados. Karvės irgi dvejojos: pavieninės ir visuomeninės...

O štai dar vienas gremėzdis: vardinys! Tai ne vardadienis ar vardinės (seniau varduves). Tai krikštynų pakaitalas. Religinės krikšto apeigos dabar ten nesuderinamos su oficialiąja ideologija, taigi, jei jos ir atliekamos, tai tik pusiau ar visiškai slapta. Vaisės tuo vardu rengti ir vadinti nebepatogu. Bet nuo vaišių progos atsakyti irgi nepatogu: keblu tradicijas dekretais naikinti. Todėl vaisės sieja su kodiklo įmetikavimu, atseit ir vardo davimu. Tai vaisės ta proga -- vardinys... Žodis nukaltas, greičiausia, ne kalbininkų, o "liaudies tradicijų vystymąsi" vairuojančių partijos pareigūnų. Buvo krikštynos, krikštą numetė, vardą paliko, iš išėjo vardinys. Netikęs naujadaras, nes į netikusį nusižūrėjus padarytas.

Krikštynos lietuvių kalboj irgi naujadaras, nors ir senas. Sudarytas nusiklausius lenkų chrzciny ir rusų krestiny. Pats krikštas yra radikaliai, lietuviams patogiau ištarti perdirbtas lenkų chrzest, klės iš graikų chrizma. Lietuviškai būtų patepimas. Kadangi lietuviai turėjo laidotuves, vestuves (nuo vesti, parsivesti žmoną), tai ir ši pirmutinė gyvenime apeiga, jei jos lenkiškasis pavadinimas būtų buvęs pagal reikšmę išverstas į lietuvių kalbą, būtų buvusi pavadinta pateptuvės. Bet, berods, Vytautas su Jogaila versdami lietuvius ir žemaičius katalikais, pritaikė rytietišką apeigą -- braidino žmones į vandenį. Jei tą apeigą tada lietuviškai būtų pavadinę pagal jos faktinį pobūdį ir pagal katalikų bažnytinę kalbą vartojamo graikiško jos pavadinimo prasmę -- būtų išjęję įmerktuvės (gr. baptizein reiškia įmerkti).

Iš viso tokio pobūdžio apeigoms, iškilimėms, vaisėms vadinti mūsų kalboj vartojama galūnė - uvės: sutiktuvės, išieistuvės, pabaigtuvės, net pagerbtuvės. Slaviška galūnė - ynos [siskverbėtik] krikštynas, na, dar ir kiek saviškesnes, nors bendrinėn kalbon neįsileistinas pakasynas. Galūnė - uvės tinka tik prie veiksmožodžių. Todėl ir varduves pakeitėm vardinėmis ar vardinėmis, nes vardas ne veiksmožodis. Dabar sugalvotos vardinės siejamos su vardo davimu. Vardą duoti yra pavadinti, ar tiesiog vadinti. Tai kuriem galam vardinys, o ne, pavyzdžiui, vadintuvės?

MIELI TAUTIEČIAI!

Pasiremami ilgamečiu patyrimų ir nuolatiniams prekybiniais ryšiais su Lietuva kviečiame per mus pasiųsti gimnėms Tėvynėje tai, kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Siūlome šiuos vertingus siuntinius labai aukštos kokybės dovanų ypatingai nuspauostomis kainomis, įskaitant Sov. muitą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietaipalis; 3/4 jardų angliškos vilnės medžiagos kostiumui ir 4 jardai pūkiaus nepermatomo nailono suknelė, tik už \$66.00.

P-3: 6 jardai šiltos angliškos vilnės medžiagos dviems paltams ir 3 1/2 jardų ekstra geros viln. angl. medžiagos kostiumui tik už \$75.00.

V-3: 10 1/2 jardų labai tvirtų gražių vilninių angl. medžiagų 3 eilutėms, tik už \$55.00.

N-4: 16 jardų keturioms suknėlėms nepermatomo sunkaus pagedaujamų spalvų labai gražių raštų nailono, tik už \$45.00.

Y-3 ir N-4 jungtinį siuntinį skaitome tik \$86.00 (susi-
taupo pasiuntimo išlaidos).

Ir patį vertingiausiąjį

SM siuntinį: 6 vilnės kašmieri skarelės su gelėmis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 skotiškos vilnos arba orlono labai šilti, susėgami arba per galvą užmaunami megztiniai, tik už \$65.00.

Garantuotas ir apdraustas pristatymas per 3-4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskačiuota į nurodytas kainas.

BALTIC STORES, Ltd.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd.,
London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Tel. 436-0491.

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

COSMOS, 327 W. Broadway, So. Boston, Mass.

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJĄ

VIRŠ 200 LIET. DAIL.

PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ

IVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė

RADIJO, RAŠOMOS IR

SKAICIÁVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

PETIKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2100-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJA

SVARBIAUSIOJI ŠALYGA lapkričio 13 d. manifestacijai rengti jau yra: pasirašyta nuomos sutartis su Madison Square Garden ir įmokėta \$10,000 nuomos.

Dar nesuskubta surinkti lėšų nuomai ir kitoms dabar mokėtinoms išlaidoms. Komitetui teko skolintis — \$2,000 iš Amerikos Lietuvių Tarybos ir po \$2,000 iš dviejų savo narių — Antano Mažeikos ir Romo Kežio.

Daugumas manifestacijos išlaidų reikia mokėti jau dabar. Tai verčia skubėti telkti lėšas. Daugiau kaip trisdešimt vietinių komitetų tai jau daro. Vietiniai komitetai yra: New Yorko valst. — New Yorke, Great Neck, Rochester;

New Jersey — Elizabeth, Newark, Paterson;

Connecticut — Bridgeport, New Haven, New Britain, Stamford, Hartford;

Pennsylvania — Mt. Carmel, Pittsburgh, Philadelphia, Wilkes Barre;

Rhode Island — Providence;

Massachusetts — Boston, Worcester;

Tolesnėse valstybėse — Baltimore, Washington (D. C.), Cleveland, Detroit, Chicago, East Chicago, Pensacola (Fla.), Denver (Col.), Omaha (Neb.), Los Angeles, Toronto (Ont., Canada) (Ką tik susidarė dar keli šiame sąraše nepaminti komitetai. Laukiama pranešimų iš kitų vietų, ypač iš Montrealio, Kanadoje).

Vietiniai komitetai imasi trejopo uždavinio:

1) Daro rinkliavas, skatindami ypač negalėsiančius nuvykti New Yorkan, lėšoms jau dabar prisidėti;

2) užsisako iš KLANA (New Yorko) bilietų į Madison Square Garden (kainos po 1, 2 ar 3 dol.) ir manifestacijos ženkliu (kaina — bent po 25 c.) ir platina juos tarp dalyvausiančių ar nedalyvausiančių, aiškindami, kad bilieto bei ženkluko įsigijimas jau yra simboliškas dalyvas manifestacijoje. (Bilietus ir ženklukus reikia parduoti ir atsiskaiyti ligi lapkričio pradžios, nurodant, kiek parduota bi-

Po paskaitos Santaros - Šviesos dalyviai apleidžia salę.

P. Petručio nuotrauka

Santara - Šviesa veidu į Lietuvą

Šių metų Santaros-Šviesos suvažiavimo (vykusio Tabor farmoje rugsėjo 8-12 dienomis) turinį gal tiksliausiai aptarė dabartinis federacijos pirmininkas Raimundas Mieželis, savo baigiamajame žodyje pabrėždamas, kad kadaise prof. J. Kairio-Kaminsko mestas šūkis "Veidu į Lietuvą" rado čia patį stipriausią atgarsį. Didžiosios dalies prelegentų mintys ir idėjos spon-taniškai sutapo. O buvo jos ryškiai kontrastiškos "oficialiajai" mūsų visuomenės galvojimo ligšiolinei linijai ir, tikrai, ne vieną priverstė persvarstyti savo dabartinį nusistatymą ar net radikaliai jį pakeisti, ypač kiek tailliečia santykius su kraštu.

Suvažiavimo programa buvo itin plati, perkrauta turtingomis paskaitomis, simpoziumais, diskusijomis; o vis dėl to dar nedavė pakankamai laiko išsiskirti, nekalbant jau apie išgirstos medžiagos sugromulavimą ar suvirškinimą. Prie detalių, manau, dar daug kartų bus grįžtama spaudoje ir susirinkimuose.

Oficialioji programa pradėta ketvirtadienio rytą dr. Vytauto Kavolio moderuotu simpoziumu tema "Keturiadešimtųjų metų karta: mažumos grupė ar atsinaujinimo sąjūdis". Dalyvavo Regina Petrikonytė, Romas Šliažas, Kęstutis P. Žygas ir Mykolas Drunga. Iš gana atvirų jaunųjų pasisakymų neatrodė, kad šioji karta savo veidą būtų sudariusi ar turėtų duomenų pretenduoti į "atsinaujinimo sąjūdį", tačiau taipgi matėsi, kad rūpestis lietuviškaisiais reikalais juose tebėra gyvas ir nuoširdus.

Kolektyvinę pereitųjų metų lietuviškojo kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo apžvalgą padarė: Karolis Drunga (politika), Bronė Jameikienė (dailė), Kazys Vesel-

ka (teatras), Algirdas T. Antanaitis (literatūra). Buvo paskaityta ir K. Skalsgirių paruoštoji muzikinio gyvenimo apžvalga. Kiekvienoje srityje, šalia negausių pragiedrulių rasta ir eilė nei-giamybių. Apžvelgiant teatrinę ir literatūrinę veiklą aštriausiai buvo pasisakyta dėl ydų konkursinėse tradicijose įgalinančių pirmosna eilėna pristumti grafo-maniškus darbus. Diskusijos parodė vieningą dalyvavusių pritarimą apžvalgininkams.

Abu simpoziumai, kaip aktualūs ir reikšmingi jie bebūtų, laikytini savotišku įvadu į suvažiavimą. Pačiam tikrajam jo turiniui pradinį tašką davė iš Paryžiaus atvykęs prof. Algirdas J. Greimas diskusiniu pašnekėstu "Lietuviškojo gyvenimo panorama". Šiame pašnekėsyje iškel-

tos mintys yra spausdintos Dirvos rugsėjo 13 d. numeryje patiekiant to paties prelegento New Yorke skaitytos paskaitos santrauką. Bendroji mintis: reikia rasti būdų padėti Lietuvai jos kovoje dėl kultūrinės nepriklausomybės nuo Maskvos tarpininkavimo.

Daugumos klausiusiųjų reakcija gan vaizdžiai parodo pastabos surašytos pačių jauniausių suvažiavimo dalyvių paskutinę dieną išleistame laikraštyje "Po nemigos" (red. kolektyvas: Regina Petrikonytė, Mykolas Drunga, Algis Makaitis ir Kęstutis P. Žygas):

"Ir ilgai tur būt mus būtų varginusi Greimo nepaprasto žvilgsnio sukelta intelektualinė krizė, ilgai dar turbūt mūsų politinį

galvojimą būtų sunkinusi košė, iš kurios jokių blynų nekepsi, jei dieną po Greimo nebūtų toje pačioje vietoje prabėgęs Rimvydas Šilbajoris, neseniai lankęsis Rusijoje ir Lietuvoje ir jei nebūtų šis keliauninkas savo konkrečių įvykių atpasakojimu pasakęs tai, ką Greimas išdėstė daugiau dėsningais ir apibendrinančiais teiginiais..."

Dr. R. Šilbajoris akademikų, pasikeitimo tarp JAV ir Sovietų Rusijos pasekoje metus laiko Rusijoje gilines, slavistikos studijas, penktadienio vakare mat irgi davė diskusinį pašnekę "Sustikimai su lietuvių Maskvoje". Tematikos aktualumas, prelegento atvirumas, nuoširdumas, jo išpildžių bei išgyvenimų intymumas ir gausa padarė šį pašnekę vienu iš svarbiausių suvažiavimo taškų.

Penktadienio priešpirtis buvo skirtas federacijos organizaciniam reikalams. Iš skyrių veiklos pranešimus padarė: Chicago (H. Vepštienė), New Yorkas (Steponis), Los Angeles (Bronys Raita) ir Bostonas (Kęst. Žygas). Iš skyrių ateities planų išskirtinai nariams mažiausio Bostono pasiryžimas sukurti pilno ilgumo filmą pagal Mariaus Katiliškio romaną "Miškas ateina ruduo". Filmas kainuotų apie \$10,000. Jo režisierius ir sumanytojas — Romas Šliažas, neseniai baigęs filmos režistūros mokslus ir dabartiniu laiku dirbąs televizijoje. Jo režisuotas trumpas filmas "Velnio bala" (pagal to paties vardo Jurgio Jankaus novelę) irgi buvo rodomas penktadienio vakare ir šukėlė nemaža komentary bei diskusijų.

Plačiai užsimojęs yra ir Algimanto Mackaus vardo knygų leidimo fondas, artimiausioje ateityje numatęs išleisti: Algirdo Landsbergio komediją "Meilės mokykla", dramą "Penki stulpai turgaus aikštėje", Henriko Nagio ir Litnės Suteimos eilėraščių rinkinius, V. Trumpos istorinį veikalą ir dar keletą užmanymų stadijoje tebesančių knygų. Antano Škėmos ir Julijaus Kaupo raštų leidimas jau yra įpusėjęs. Jaunosios kartos kultūros žurnalo "Metmenys" leidimas bus padalinintas ir sureguliuotas, išleidžiant mažiausiai po du sąsiuvinus metuose. (9-tasis numeris buvo platnamas suvažiavime, o 10-tas jau baigiamas rinkti ir pasirodys šių metų gale). Bus bandoma "Metmenis" suaktualinti, nekeičiant jų lygio nei linijos, ir redaktinį kolektyvą, šalia dr. Vytauto Kavolio įsijungę Algirdas T. Antanaitis ir Karolis Drunga.

Gyvas diskusijas sukėlė penktadienį po pietų įvykęs simpoziumas "Religinės ir sekuliarinės sąžinės dialogas", kurį moderavo V. Kavolis ir kuriame dalyvavo Jonas Liutkus, Jonas Šolintas ir dr. Jonas Valaitis. Kadangi daugiausia laiko pašvęsta negrų civilinių teisių reikalams, buvo itin reikšminga dalyvių tarpe matyti J. Liutkų, daugiau negu metus laiko dirbantį pietinėse valstybėse organizuojant negrus savo teisėms ginti. Tiek simpoziumo, tiek diskusijų dalyviai daugumoje buvo vieningi išvadose, kad reikalaudami laisvės ir teisių sau ir savam kraštui, negalime likti abejingi ar priešingi kitų žmonių siekimams ir kovai.

Algirdo Landsbergio (Literatūra dabartinėje Lietuvoje rytų Europos kūrybos kontekste) inž. Prano Zundės (Lietuvos okupa-

(Nukelta 4 psl.)

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės.

KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

ISKIRPTI

DIRVOS ADMINISTRACIJAI

6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

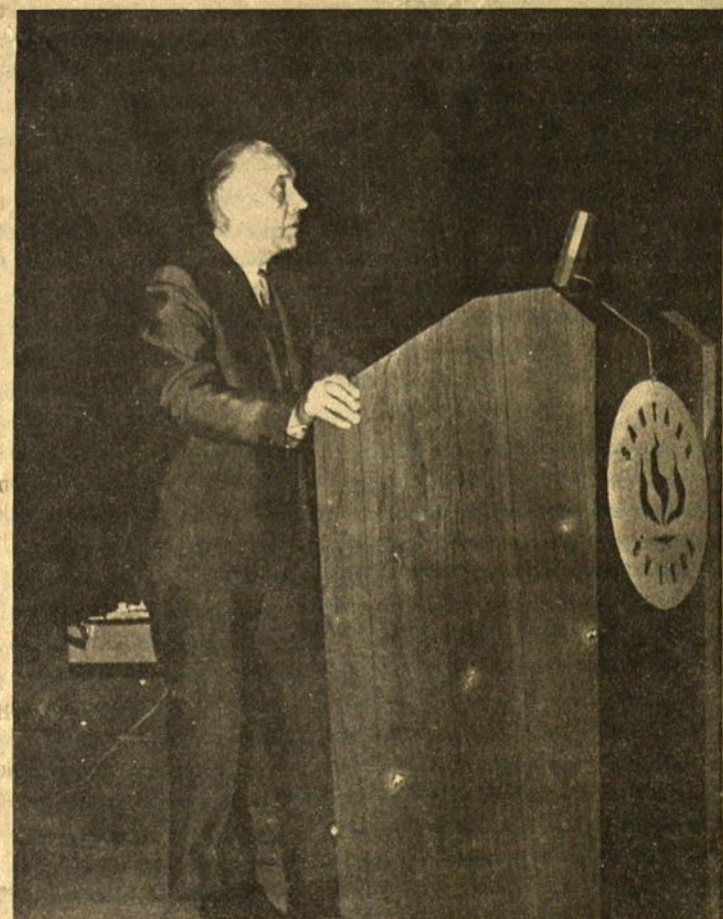
Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

lietų neatvyksiantiems; tos vietos bus užleistos manifestacijos tikslui pritariantiems svečiams iš amerikiečių tarpo);

3) mobilizuoja dalyvavimą manifestacijoje, organizuoja keliavimo priemones — ekskursijas autobusais, traukiniais ar kitaip.

Rytinio šiaur. Amerikos ruožo (su Illinois ir Ontario imtinai) lietuvių kolonijų geografinė padėtis reikalauja iš jų labiau, negu iš tolesniųjų, rūpintis ir tiesioginiu dalyvavimu demonstracijoj. Iš kitur (įskaitant ir kitur kontinentus) ekskursijų nesitikiama, bet ir ten tautiečiai kviečiami dalyvauti manifestacijoj bent iš tolo, būtent: a) prisidėti aukomis bei bilietų ir ženklukų įsigijimu, b) atsiųsti specialiuose susirinkimuose priimtus solidarumu su manifestacija pareiškimus. Viską siųsti: Committee to Rest. Lithuania's Ind., 29 West 57 St., Tenth Floor, New York, N. Y. 10019.

Prof. Algirdas J. Greimas kalba Santaros-Šviesos suvažiavime Tabor Farmoje.

P. Petručio nuotrauka

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AKIMIRKOS

Naktį, tylia ir žvaigždėtą...

Prie vieškelio pilkų palauži svyra kryžiai
Ir balkšvos miglos dengia žydinčius papievius.
Už lango verkia sutemoj paklydęs vėjas,
O akys, žvelgdamos tėvynėn, pratarė "sudievu"...

O gaila buvo tėviškės!
Kadaise ten žydėjo mėlynai pavasariai,
Žemėnų pasakoje skendo lankos
Ir vėjas supo mylimą žilvį.
Šiandien ten žodžio žalio nieks neprataria...
Vien girdis raudos tolimos kas rausvas vakaras,
Vien tamsią naktį kažkas juodą kapą lanko,
Ir tartum kruvinais dažais laukai už miesto nudažyti...

O gūlbės, jūs raudonos gūlbės!
Jaučiu, Nereik minėt, Jaučiu
Tėvynės mano liūdną dalį...
Todėl ir skausmas širdį gelia,
Todėl devynios juodos vėliavos akyse plakas
Ir rausvos rožės verkia mindomos ant tako.
O gūlbės, jūs raudonos gūlbės!

Yra poemų, dainų ir knygų, kurių būna parašomos aiškiai per anksti, Sukūrimo metu jos skamba keistai, netikrai, lyg nesamones, niekam nepatinka, atrodo melagingai, o kai kada vien tik kaip pamišėlio sapnai. Tikrąją savo galia ir prasme jos suskamba tik žymiai vėliau, po kelių dešimtmečių, net po šimto metų. Tai atvejai, kada kūriniai užsiplėšia pirmyn savo gyvenamojo laiko, anksčiau už kitus naujasdamsi ir pranašiskai "pramatydami" gyvenimo, žmogaus skonių ir idėjų raidą.

Toks atvejis, man rodos, taip tik dera ir aukščiau išrašytoms eilutėms iš Leono Skabeikos eilėraščių, parašyto 1930 metais ir pavadinto "Be tėviškės". Tai eilėraštis, paprastesnis už kitus, be didelio kitur jam įprasto maišymo, nuoširdus, lyriškas, kone intymus, - formos ir stiliaus požiūriu irgi simbolistinė, bet gal dar labiau impresionistinė akvarelė. Bet tada jis neatkreipė dėmesio, mažą ką tegalėjo dominti, nes buvo parašytas labai ne laiku, per anksti! Savo turinį, jausmais, mintimis ir dvasia jis suskamba tikrai ir prasmingai tik dabar, šiandieninėje tėvynėje po daugiau nei 30 metų...

Anuomet toks eilėraštis labai daugeliui kam galėjo atrodyti melagingas, dirbtinis, kraštutiniškai perdėtas, svaigiojantis. Juk pavieškelės kryžių tada niekas ne laukė, - priešinai, kaip tik 1930-taisiais Vytauto Didžiojo metais Lietuvos žymiausio valdovo sukaikčiai paminėti tada netik sodiečių sodybose, bet pakelėse ir miestelių aikštėse net organizuotai buvo statomi nauji kryžiai. Didžioji mūsų emigrantų banga į Kanadą ir pietų Amerikos kraštus irgi buvo sustojusi, tik viena kita dešimtis politinių pabėgėlių po nepasisekusių pučiar kokio atnato turėdavo ištarti savo tėvynei "sudievu".

Šalies politinė santvarka daugeliui galėjo nepatikti, kaip visuomet jokia santvarka nėra visiems gera ir negali visiems patikti. Tačiau tėvynė buvo nepriklausoma, kasmet "žydėjo mėlynai pavasariai" ir ūkininkai su meile ir, pagaliau, su išrokavimu žūrėjo, kad jų lankos, ir vasarajai, ir daržai skendėtų "žemėnų pasakoje". Vėjas laisvai supo mylimą žilvį, ir "žalią žodį" pratarė kiekvienas, net dažnai, be pavojaus tuoj atsidurti Sibire ar po velėna. Rausvais vakarais dažniau girdėdavosi linksmos bernų ir mergų dainos, negu raudos, Mirusiųjų kapus visi lankė per Vėlines ir kada tik norėjo. O tokiu, kurie "juodą kapą" būtų lankę "vien tamsiomis naktimis", būtų laikę ne nusikaltėliais, o greičiau tik nenukultais psichiatrinei ligoninei.

Gi apie "kruvinais dažais nudažytus laukus už miesto" raudoti 1930 metais dar nebuvo daug pagrindo. Gal taip būtų buvę galima tapyti, tikstanterlopai sutirštinant dažus, tik vėliau, kai kilo "Suvalkijos ūkininkų sukilimas", kurį ligi šiol meniškai tebedramatizuoja agr. A. Valuckas ir Naujienų bendradarbiai, ir vis labiau savinasi bolševikai, kad tai jų buvęs pasidarbavimas, Nors tai visiškai netiesa, - nes jei kas iš pašalės džiaugėsi tuo "sukilimu" ir jį parėmė, tai buvo labiau Rytprūsių načiai, ne bolševikai, - šis ūkininkų, taigi būdžių ir buržujų bruzdėjimas, turėjo aplinkybių ir

priežasčių, dėl ko pasilėjo kelių gaspadorių kraujas, valdžiai gal per daug pasikarščiauvus.

Bet per šį "sukilimą" laukuose už miesto neabejotinai buvo daugiau pralietas ne kraujo, o pieno, nes sukilėliai daug kur narsiai atakavo ūkininkų vežimus, gabenančius bidonuose pienines žalmargių ir juodmargių baltųjų kraują...

Ir tik kai po dešimtmečio atskrido gūlbės, "o jūs raudonos gūlbės!" - poemos simboliai prašeko visa savo prasme, visu jausmu ir tiesa.

Dabar buvo laužomi netik kryžiai prie kelio, o ir bažnyčių bokštai nulažiami ir bažnyčios paverčiamos muziejais ar sandėliais. Dešimtys tūkstančių sakė tėvynė "sudievu", išvykdami į Vakarus, dar daugiau tūkstančių gyvuliniais vagonais išvežami į tolimuosius Rytus. Pavasariai visėjo, tik daugelio kolūkių lankos, nebepriziūrimos budria šeimninko akimi, nekartą ėmė geltomoti. Jei vėjas nulaždavo žilvį, nebe visada kas rūpinosi naują pasodinti, Iztrebėlių, enkavedistų ir partizanų kruvinais dažais nusidažė laukai už miestų ir miškais už laukų. Laisvės kovotojų juodą kapą dabar tikrai tik tamsią naktį beišdrįsdavo aplankyti jo motina ir sesė. Garsiai suskambo įsakytinės okupanto dainos, mėgindamos triukšmu užglusinti pavergtos tautos raudą. Ir nužudytosios laisvės vėlių vėjai tebeverkia už lango sutemoj...

Ir tu tik dabar pamėgink, kad gudras, prartai žalią žodį raudonomi gūlbėmis! Tylėk, nes jeigu ne, tai - žūsi ir supsi. Tik vien raudonos gūlbės, suskridusios iš plačiosios tėvynės, dabar dainuoja, nardo, krykščia, šaukia. Jos perisi ir penisi, šoka ir rašo, valdo ir šalį plėšia, stato ir griaua. "O gūlbės, jūs raudonos gūlbės! Jaučiu, Nereik minėt, Jaučiu tėvynės mano liūdną dalį", - iš Vieškelio kapinačių, rodos iš naujo pradeda dabarties alsavimu raudoti seniai sudulėjusi poeto širdis.

Koks nuostabus buvo jo nujautimas - taip toli į priekį!

Ir todėl kartoju, ką sakiau pačioje pirmutinėje iš šių mano akimirkų: - tie, kurie su meile ir rūpestingai išleisdote Leono Skabeikos pamirštos ir ilgai užtylėtos simbolistinės poezijos rinkinį, padarėte gražų, vertingą ir mūsų tautos kultūrai naudingą darbą.

Joje yra prasmingų, dabartimi alsuojančių simbolių. Beabejo, ši knyga jau nebegražinamai pasiskleidė skaitytojuose, išsilgusiuose žalio žodžio bolševikinio "realizmo" agitpropiniuose gruoduose. Nors tai buvo vos tik pražystanti, ligi kūrybinio meistriškumo zenito nespėjusi išsivystyti jauno rašytojo poezija, ji šiandien tikriausia rado gerbėjų pasiskoniėti.

Ji dabarties Lietuvai atskleidžia poetą, labai kitiškai ir savotiškai, originalų ir net keistą, bet su daugybe žalių žodžių, - ne vien tik spalvos prasme, ir ta tai man atrodė vertingiausia.

Žinoma, jūs tai atlikote ne be tikslo, mėgindami ištraukti iš šio biznio sau aukščiausią agitacinę kainą. Mėginate įrodinėti, kad poeto gyvenimas ir jo kūryba buvęs laisvųjų mūsų tautos atbūdimu metų pasmerkimas, kaltinimas nepriklausomos Lietuvos visuomenė, jos moralinio supuvimo įrodymas, susirgusio poeto linkimas į jėgų pusę ir "jėgų socializmo" troškimas.

Turėjote tik truputį, labai nedaug tiesos, - ir man čia daugiausia rūpėjo poetas ir jo laikmetį nuvalyti nuo dumblo, kuriuo taip stengėtės apipilti jo kūrybą ir mūsų tautą. Ir aš net labai abejoju, ar tokios prigimties ir dvasinės sąrangos rašytojas būtų galėjęs toli eiti "jėgų sovietinio socializmo" keliu, apie kurį jis, kaip testamentas rodo, priešmirtiniais metais, vienišas, nelaimingas, visų apleistas ir "pažangiųjų" net neatsimintas, košmariskai buvo pradėjęs svajoti.

Nėra jokio fakto, nebuvo parašyta nė vieno eilėraščių, neliko jokio dokumento, kad jis, iš esmės lietuviškai išaugęs liberalas ir patriotas, būtų nusisvajojęs ligi tiek, jog reikia žudyti Lietuvos laisvę ir laukti saulės iš mas kolinio okupanto. Jei jis būtų buvęs sveikas ir ilgiau pagyvenęs, jo demoniška, prievartų ir spaudų be galo nepakenčianti širdis tikriausia būtų jį su "rašytojo" (enkavedisto Guzevičiaus-Gudaičio) parašu ištrėmusi Sibirą, kaip jo bendramintį ekonomistą Vaišnorą, teisininkus brolius Toliušius, humanitarą Kalėną ir daugelį kitų.

Jei ne blogiau! Nes gal ir jis būtų buvęs asmenybės kulto laikais "nušautas per klaidą" ar ilgiam metam į kalintą, kaip atsitiko jo bendramintiams Borutai, Miškiniai, Inčirai, K. Jakubėnui ir net iškilms partiečiams, kaip Angariečiui, Putnai, Oborevičiui, Dr. Matulaičiui ar Pranskui-Zalioniui.

Neturiau per daug iliuzijų, kad komjaunuoliškai ir nuo užsienio bei praeities uždarai auklėjama sovietinė Lietuvos jaunomenė būtų pajėgi tiksliai atskirti ir nuvalyti poeto kūrybą nuo bolševikinių komentatorių jai tepamo storo raudonų dažų sluoksnio. Bet tikiu, kad ją nesunkiai supras daugelis vyresniųjų ir moksleiviai, galiausiai paskaityti ne vienas jaunuolis sovietinės visuomenės namų, kurių tarpe, kaip žinome, matome ir jaučiame, vis tebeprauga gilių ir švarių savo tėvynės patriotų.

Mano kelių žalosios jaunystės metų draugas Leonas Skabeik-

Santaros - Šviesos suvažiavime buvo parodyta Algirdo Landsbergio komedijos "Meilės mokykla" ištrauka. Nuotraukoje aktoriai G. Procuta, R. Stravinskaitė, K. Almėnas, R. Vėžys, ir R. Stakauskas. Veikalą režisavo Dalia Mackuvienė.

Santara-Šviesa veidu į Lietuvą

(Atkelta iš 3 psl.)

cija dvidešimtpenkerių metų bėgyje) ir dr. Algirdo Juliaus Gremio (Ideologija ir mitai) paskaitos, skaitytos šeštadienį ir sekmadienį, viena kitą papildžiusios ir paryškėdusios, sudarė suvažiavimo programos branduolį. Savo pasaulėžiūros bei galvose-

nos revizavimas, pradedant paprasčiausiomis definicijomis ir baigiant užsibrėžimais ir tikslais, visuotinas susidomėjimas krašte vykstančiais reiškiniais, jų analizavimas, nuoširdus noras suprasti krašte likusiųjų pastangas išsilaikyti, objektyviai vertinant jų laimėjimus, reikalui esant

Gemos Duobaitės kūrinys Santaros-Šviesos suvažiavime surengtoje dailės parodoje. Parodoje su savo darbais pasirodė ir Povilas Martinkus. Abu jaunieji dailininkai baigia Bostono Meno Muziejaus mokyklą.

P. Petručio nuotrauka

ka buvo niūrus ir liūdnas "juodas kunigaikštis", ir be galo retai jo poezijoje surandame švelnių šypsenų.

Todėl pereidamas prie kiek kitokių mūsų tautinės dramos literatūrinio ir dvasinio temų, norėčiau užbaigti šių prisiminimų pluoštą vilties spinduliu.

Jį radau 1929 m. parašytame ei-

lėraštyje, vardu "Jaunystė", kai poetui buvo tik 24 metai. Spindulį narsų, optimistinių, teigiamai ryžtingą. Tokį kitiškai ir visoje jo kūryboje gal net vienintelį taip šviesų ir jaunatvišką posmą, kuris, anot Camus, galėtų būti an-gažuojančiu šūkiu šiandienos jaunatvei, jeigu ji nebūtų nudžitvusi prieš išsiskleidimą: -

Dar vieną raketą nėriau horizontan,
Dar vienam žvilgsny užlaučiau žydą laimę.
Naktį, tylia ir žvaigždėtą, eime
Ten, gyvenimo kur dega frontas!

remiant jų siekius kultūrinės nepriklausomybės kryptimi sudarė šių paskaitų tematiką ir turinį.

Šeštadienio vakare įvykęs pereitų metų išvakarėse tragiškai žuvusio Poeto Algimanto Mackaus minėjimas išsiskyrė kondensuotumu, saikingumu, skoniu ir rimtimi. Minėjimą atidarė Vaidas Adamkavičius. Trumputėse paskaitose buvo paliesta Algimanto Mackaus poezija (Vytautas Kavolis), jo darbas "Margutyje" (Vincas Trumpa) ir knygų leidimo rūpesčiai (Kostas Ostrauskas). Įtarpose itin įspūdingai A. Mackaus poeziją skaitė jo žmona aktorė Dalia Mackuvienė, šiais metais baigusi studijas Goodman teatre Chicagoje.

Šeštadienį taipgi buvo atidaryta Gemos Duobaitės ir Povilo Martinkaus dailės darbų paroda. Žodį tarė dail. Algirdas Kurauskas.

Literatūros vakarą santūriai pravedė Raimundas Mieželis. Dalyvavo: rašytojas Marius Katiliškis (ištrauka iš romano, pavadinto "Priešpietė prie Emeraldos"), dramaturgas Algirdas Landsbergis (ištrauka iš komedijos "Barzda"), poetas Liūnė Sutema (iš ciklo "Bevardė šalis" ir "Nenoriu būti atpirkta") ir rašytojas Kazys Almėnas (novelė "Baltieji kalnai"). Atviras, nepataikaujantis, vis nerimstantis, vis ieškantis žvilgsnis į save, galima sakyti, buvo šio literatūros vakaro motto.

Penktadienio vakare, šalia "Velnio balos" buvo parodytas taipgi garsinis filmas iš Amerikos Lietuvių krepšinio rungtynių su Pietų Australijos rinkine, tuometiniu Australijos meistriu.

Didelio susidomėjimo susilaukė ir visus itin linksmai nutelkė šeštadienio vakare suvaldinta ištrauka iš Algirdo Landsbergio komedijos "Meilės mokykla". Režisavo Dalia Mackuvienė. Vaidino: Regina Stravinskaitė, Kazys Almėnas, Genius Procuta, Romas Stakauskas ir Rimas Vėžys.

Šis, bene skaitlingiausias (apie 200 narių ir svečių) federacijos suvažiavimas taipgi išsiskyrė minties ir idėjos turtingumu bei vieningumu.

k. reik.

DETROIT

KASIULIO PARODA NEIVYKS

Pranešame detroitiečių žinią, kad dail. V. Kasiulio meno paroda, kuri buvo numatyta surengti rugsėjo 26 dieną Detroito, neįvyks. Parodai surengti susidarė nenumatytų kliūčių, kurios išliko ne iš rengėjų pusės.

ALT S-gos Detroito Skyriaus Valdyba

DIRVOJĖ GALIMA
ISIGYTI NAUJŲ
LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott, 1.29

5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

ŠEŠTASIS KORP! NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo pradžioje Korpi Neo-Lithuania filisteriai, seniorai ir juniorai gausiai dalyvavo šeštame korporacijos suvažiavime pulkioje gamtoje -- prie Elkežero, Alden, Michigane.

Ne tik man, bet ir visiems dalyviams šis suvažiavimas, o ypač trečias darbo posėdis ilgai pasiliks atmintyje. Ar tik ne pirmą kartą korporacijos gyvenime, nors jau senai filisterių raginami ir drąsinami, jaunėji sukruto -- kėlė rankas, kėlė balsus, ir svarbiausia, kėlė širdis -- atvirai, energingai, tvirtai. Jaunimo nuolatinių pasisakymai, klausimai, pasiūlymai ir reikalavi-

Nijolė Vaičiulytė

reikė suvažiavime. Ir pasireiškė ne kaip įprasta, tikrai trys ar keturi drąsesni vyresnio amžiaus jaunimo atstovai, bet entuziastiškai jungėsi į diskusijas bei uždavinių sprendimus bent 13-14 rimtų, pareigingų studentų.

Šeštasis Korpi Neo-Lithuania suvažiavimas buvo atidarytas Centro Valdybos pirmininko kol. Vaclovo Maželkos rugsėjo 4 d., 2:00 val. p.p. Sekė vėliavos, Lietuvos himnas, kol. Maželka prabilo į suvažiavusius, pirmiausia pagerbdamas šioj kadencijoj mi-

Korporaciją riša įstatai, statutas, tradicijos, kurios yra uoliai saugojamos ir puoselėjamos. Nors korporacijos pagrindinis įstatymas -- Salva patriae, suprema lex; šūkis -- Pro Patria; tikslas -- lietuvių tautos laisvė, garbė bei gerovė, Lietuvos Nepriklausomybė ir Korporacijos narių valinga, kilni bei tauri asmenybė; ir uždaviniai -- vadovauti krikščioniškos dorovės dėsniais ir lietuvių tautos laisvės idealais, mus veda į vieną drausmingą broliją, tačiau mes išlaikome savo individualybę. Nors korporacijos formos ir tradicijos nustato korporantų santykumą, tačiau, nekeičiant pačios korporacijos principų bei siekimų, Neo-Lithuania, būnant natūraliu, gyvu veiklos organu, automatiškai keičiasi. Pavyzdžiui, kol. Maželkos žodžiais:

"... [lieta nemažai naujo kraujo čia mokslus einančio jaunimo, ir Neo-Lithuania negali išsilaikyti visiškai sustingusi savo pirmąjį kūrėjų formoje -- ji turi prisiderinti prie esamųjų gyvenimo sąlygų. Tos naujos gyvenimo sąlygos jau gerokai paveikė ir vyresnio amžiaus žmones, o ypač jaunimą. Vyresniems dar yra labai brangu visa tai, kas lietuviška, mes gi esame ir didžiųjų savo tautinė kultūra, mes esame linkę į romantizmą; tuo tarpu jaunimas žiūri į visa tai daug realiau, praktiškiau, taip, kaip visas Amerikos gyvenimas praktiškumu yra paremtas".

Taigi, kol. Maželkos žodžiais, ir korporacija turėtų paieškoti konkrečių ir praktiškų darbų, susijusių su kultūrine ar visuomenine veikla, įjungiant korporantus: pvz., aktyvus įsijungimas į Pasaulinio Jaunimo Kongresą, arba į lapkričio 13-sios dienos manifestaciją. Kol. Maželka ragino rūpintis tautos laisvę, garbę ir gerovę, kovoti už lietuviškumą, kalbą, lietuvišką šeimą ir išugdyti asmenybes "su aukštu intelektu ir kūrybine potencialia, kurios galėtų pasireikšti ne tik savo, bet ir kitų tautų tarpe". Baigiant, kol. Maželka palinkėjo suvažiavimui našaus darbo ir sek-

Korporacijos Neo-Lithuania šeštojo suvažiavimo dalyviai.

V. Gruzdžio nuotrauka

Neolituanų suvažiavimo prezidiumas. Iš kairės: M. Šimkus, S. Virpša, kalba buv. vyr. valdybos pirm. V. Maželka, naujasis vyr. valdybos pirm. R. Staninaus.

mai kilo iš visų pusių. Kol. A. Gruzdys po suvažiavimo uždarymo man linksmai šyptelėjo: "Matote, kologe, jaunimas senius ėmė ir uždarė sandėly". Su kol. Gruzdžiu pažodine prasme neįsistintinku, nes, kaip ir pats jaunimas nekartą pabrėžė, be korporacijos "senių", be jų patyrimo-patartimo, be jų idėjų, be jų finansinės bei moralinės paramos mes daug mažiau ką nuveiktume. Tačiau, sutinku su kol. Gruzdžio netiesioginiu pasakymu -- kad pirmą kartą jaunimas stipriai pasi-

rusius korporantus: I. Vilėniškis -- Bostone, P. Jokubauskas -- Los Angeles, J. Mažernienė -- Chicagoje, J. Juška -- Philadelphijoje, D. Navakienė -- Paryžiuje, K. Kriščiukaitis -- Bostone ir V. Prapuolenytė-Košienė -- New Yorke. Kol. Maželka lygino Neo-Lithuania su nepertraukiama grandimi. Garbės nario Tumo Vaižganto žodžiais, grandies kilpos yra mūsų korporantai. Jei viena grandis nutrūks, tuoj kita stipresnė kilpa mezgiama juniorų įstojimu.

mės vykdant korporacijos uždavinius.

Kyla nemaža pagunda tarti porą žodžių apie kol. Maželkos įdomų atidarymo žodį. Pilnai sutinku su kol. Maželkos pažintomis, kad korporacija šiek tiek sustingusi savo inertiškame sentimentaltizme, svajonėse. Žinoma, reikia kiekvienam korporantui asmeniškai išugdyti intelektą ir kūrybinę potencialą. Bet, kaip ir aiškiai pasirodė laikuriose filisterių paskaitose stovyklos bėgyje, vyresnieji mums defniuoją ir apriboja kas idealu, kas ne, kas praktiška, kas ne, kokie tautiniai siekiai pagrįsti, kolde ne... Įdomūs filisterių prieštaračiai.

Po pirminio žodžio sekė sveikinimai žodžiu ir raštu.

Kol. Antano Diržio pristatę paskaitą gražiai paskaitė kol. U. Juodvalkis, gabus ir sumanus stovykloje "Naktibaldos" redaktorius. Esmėje, kol. Diržio kalbos pagrindinės idėjos buvo sutrauktos konkrečiai beveik pirmame sakinyje: "Nebe metais, o jau net mėnesiais mūsų lietuviškoje visuomenėje, o jau ypač jaunimo, svetimos mokyklose mokytoje kartoje lietuviybės supratimas dengiasi vis tirstesne migla". Pvz., š.m. geg. mėn. studijų dienose, akademiškai skautai atsidūrė kryžkelėj. Ši kryžkelė vieno iš prelegentų V. Kamanto žodžiais, susidaro iš dalyvavimo amerikiečių ir lietuvių visuomenėje dvigubos naštos: kiek kuriai naštai skirti laiko? Toliau, ir ateitininkų tarpe atsirado nesklandumų, kuriuos mėgina išaiškinti bei išspręsti dr. Gėrnius, neįgaliai pasisakęs apie tuos narius, kurie pereina per ateitininkus "tiesiog nuostabiai sugebėdami beveik niekuo ten nepasinaudoti". Be šių pavyzdžių, kol. Diržys pristatė ir trečią lietuvių akademinę grupę -- santarpius. Apgailestavo, kad besirūpinant negrų teisėmis, jieneradė reikalo turėti savo atstovą lapkr. 13-sios lietuvių demonstracijos New Yorke, Madison Square Garden, organizaciniame komitete.

Pagal kol. Diržio pažintus, ir mūsų ir kitų korporacijų uždavinys ateitčiai yra aiškus -- likti tvirtais lietuvių. Pabrėždamas "būkim tvirtai kas esam" jis citavo kardinolo Cushingo žodžius Fairfield Universitete:

"... giliausia prasme nebūsite jūs laimingi, jei nebusit ištikimi patys sau. Todėl nesileiskit, kad aplinka jums duotų pavidalą, bet patys formuokit aplinką. Nesiduokit, kad socialinės jėgos jus apspresyt ir padaryt savo vergais. Paverskit socialinę aplinką savo tarnu".

Tad, klausė kol. Diržys, argi asmens individualumas neišplaukia iš tautinio individualumo? Argi nėra to, taip trokštamo, gero kiekvienos tautos savitumo; taigi, ir mūsų lietuvių? Būti tvirtu savo tautoj, reikšia, pirmoj eilėj, būti tvirtu lietuvių bėj.

Kol. Diržys ragino būti apdairiems, ypatingai jaunimui spirtis nuo to besieratinančio pavojaus -- galvojimo, kad lietuvių galima išlikti naudojant vieną kalbą. Netiesa, prieštaraavo kol. Diržys, nes "su nubyrėjimu lietuvišku žodžiu mūsųose, daromės "antrojo kalmo" balionais ir tolinamės nuo savo tautos". Šiamu pavyzdžiu statė paskaitininkas garbės narį Bronių Balutį, kuris prieš 60 metų, kada Lietuvoje buvo tamsu ir juoda, pasvėdavo penklas, šešias valan-

das kasdien bestudijuojant lietuvių kalbą, bėpadedant draugams studentams, kurie domėjosi lietuvių kalbos raštu ir knygomis. Ir šlandien, Balutis, Lietuvos pasiuntinys Anglijai ir Olandijai -- garbingame 85-rių metų savo amžiuje išėjo aukšty... pasigėrėtina asmenybė... ažuolo tvirtumo lietuvis ir šviečiantis gražiuoju pavyzdžiu visiems mums lietuviams -- amerikiečiams.

Kol. Diržys įdomiai buvo pradėjęs paskaitą, bet ją baigė dar efektingiau, linkėdamas naujoms suvažiavime korporacijos "vairininkams": "Būk apdairus aplinkoj, tvirtas lietuvių bėj, kad neparduotum jos už profesiją, už gabalą duonos".

Kol. Diržio paskaita buvo nuostabi, įžvalgi, efektinga: klausytojai, ir aš jų tarpe, plojo ilgai, pritariamai. Tačiau, tarp kitų klausimų, pagalvojau, ar pagrįstai paskaitininkas pasakė, kad "mes šlandien suprantam, ir tikim, kad tiek filija, tiek ir kiekvienas korporantas dėl lietuviybės, dėl Lietuvos, nenuri abejonių"? Ar tai tikrai patikima teisybė, ar vien ideališkas noras? Aš galėčiau pristatyti bent 50 stovykloje dalyvavusių korporantų, kurie netikėtai rimtai ir neramiai abejoja "lietuviybės" klausimu, bet iš viso nežino ir nėra nusprendę, kokie jie žmonės -- lietuviai, amerikiečiai, ar lietuvi-amerikiečiai, ar amerikiečiai -- lietuviai. Aš dabar nežaidžiu semantišką žaidimą -- tai skirtingai defniuojami, svarbūs apibūdinimai.

Junioras Š. Valiukėnas, pristatė paskaitą kol. Diržio paskaitos santrauką "Naktibaldos" raše:

"Jums, Lietuvoje užaugusiems, sunku suprasti, kad mes egzistuojame dviejuose pasauliuose -- lietuvių ir amerikonių, ir kad lietuvių pasaulyje mes elgiame ir galvojame kaip lietuviai, o amerikiečių tarpe tampam amerikoniais, bent elgesio ir galvosenos atžvilgiu. Kiekvienam jaunuoliui ateina momentai kada Lietuva pasidaro labai tolima vieta, labai abstrakti idėja".

... vis pamirštu, kad mano vaismuo ne recenzijos komisijos, bet stebėtojos, kuri objektyviai perduoda suvažiavimo įvykius.

Sekė V. Kleizos pranešimas apie Pasaulinio Jaunimo Kongresą (kuris įvyks ateinančią vasarą) bei bendrų stovyklų organizavimą.

Suvažiavimo darbo prezidiumą sudarė pirmininkai: V. Gruzdys, C. Modestavičius ir R. Gulbinas. Sekretoriavo: S. Mankus, V. Ruktytė ir V. Aleksandriūnaitė.

Suvažiavimo atidarymą baigė me "Gaudėmus".

Po vakarienės prasidėjo pirmasis darbo posėdis. Pirmiausia buvo sudarytos suvažiavimo komisijos:

Nominacijų: K. Cicėnas, J. Jurkūnas, R. Sakalas. Mandatų: J. Žvynys, E. Kavaliūnaitė, J. Stelmokas.

Rezoliucijų: J. Jurkūnas, S. Santvaras, V. Krumpis ir p. Jančys.

Spaudos: Juodvalkis, Modestavičius, Pumpulytė, Vaičiulytė ir Gaižutis.

Centro Valdybos pirmininkas V. Maželka pranešė Vyriausios Valdybos praėjusių dviejų metų užsimojimus: leidinių skyrėjai buvo atspausdintos 36 puslapių statuto knygtės; buvo išleistos kor-

poracijos ir Vilties dainos -- dainų žodžius suktė garbės filisteris St. Santvaras, muziką parašė komp. J. Gaidelis; Centro Valdyba dažnai skatino jaunimą reikštis rašybinuose konkursuose (pvz., stovyklos rašinių konkursas, kuriam skirtos \$50 piniginės premijos, paaugutos kol. Jurevičiaus); paskyrė atstovą kol. Staniną į Pasaulinio Jaunimo Kongreso Komitetą; paskyrė kol. Stakauską atstovauti Washingtono Kongrese, kasmet praveda piniginių vajių paremti stovyklautojus, pravedė Sukaktuvinio Leidinio spausdinimą.

Tarp kitų formalių pranešimų, Vyriausios Valdybos sekretorius S. Virpša ragino padalinius daugiau kreipti dėmesio ir prisijungti žinių apie narių judėjimą. Sekė išdėdinti M. Šimkaus raportas. Revizijos komisija buvo sudaryta Žvynio, Žemaičio ir Juodval-

kio. Kultūros ir spaudos atstovas kol. Stakauskas ragino padalinius prasiškinti iš stagnacijos plūduriuojančio kevalo... pradėti kreipti dėmesį į spaudos koordinatorių planus ir instrukcijas, atsibusti faktui, kad atsakomybė tam darbiui glūdi mumyse... pagaliau, sąžinės verčiami, pradėkime dirbti.

Stipendijų iš Šalpos Fondo Valdybos vardu kol. K. Kasakaitis pranešė, kad Fondas pilnai pajėgia finansuoti padėti korporantui -- studentui semtis stipendijos, ar kitos pašalpos. Taip pat priminė padalinius, kad visiems buvo taikomas suvažiavimo nutarimas, pagal kurį 10% gryno pelno nuo įvairių parengimų turi būti siunčiama korporacijos stipendijų į Šalpos Fondui.

Vyko trumpos diskusijos dėl pranešimų.

Tą vakarą energingas stovyklos programos vedėjas A. Modestavičius atidarė literatūros vakarą korporacijos linksma, tradicine "Pasisveikinimo Daina"; literatūros vakaro tema -- meilė ir jaunystė lietuvių poezijoje. Kaip ir visuomet, įspūdingą įžangos žodį tarė kol. Santvaras. Nors pasirodymų buvo daug ir pulkūnų talentingų, vakaras buvo akcentuojamas ir priklausė korporacijos sen. A. Garlauskui, kurį kol. Santvaras pristatė kaip "naujai kylantį literatūrinį talentą".

Sekmadienį, rugs. 5 d., po Mitių, prasidėjo antras darbo posėdis. Visų padalinių atstovai darė pranešimus apie metinę veiklą, atstiekimus, juniorų skaičių ir t.t.

Antanas Diržys, Sukaktuvinio Leidinio Redakcijos Komisijos pirmininkas raštu pranešė, kad leidinio "gimimo data" yra š.m. lapkr. 1 dieną. Sukaktuvinio leidinio visa medžiaga jau perduota Lietuvių Enciklopedijos leidyklai: pirmąją korektūrą žiūrėti sutiko S. Santvaras, o antrąją -- A. Diržys. Baigiant, kol. Diržys išreiškė pasigėrėjimą visa Vyriausia valdyba "kurį rėmė visą leidinio komisijos darbą ir teikė kiekvieną pagalbą, kurios tik ji buvo paprašyta".

Sekė diskusijos dėl bendros korporacijos veiklos.

Kol. Maželka ragino korporantus prumeruoti Dirvą, jei teikti padalinių veikimo aprašymus, asmeniškus pasisakymus. Buvo perskaitytas kol. Diržio laiškas, kuris skatino visus, ypatingai studentus, skaitlingai dalyvauti lapkričio 13 mitinge New Yorke.

(Nukelta 16 psl.)

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Metų metais mes žinojome ką reiškia ugnis skoniui...

Milijonai amerikiečių dabar tai žino

MAISTE IR ALUJE UGNIS IŠRYŠKINA SKONĮ. Niekas kitas kaip tiesioginė ugnis išgauna sultingumą kepsniuose. Ir niekas kitas nepakeis virimo ant tiesioginės ugnies, perdavimui alui geriausį skonį iš visų dedamųjų priedų. Ant ugnies virtas alus yra Senojo Pasaulio tradicija. Ragauk šaltą gaivinantį Stroh's alų. Džiaukis išskirtinu ant ugnies išgautu skoniu.

Stroh's

UGNIMI IŠGAUTAS SKONIS

Neolituano suvažiavimas...

(Atkelta iš 5 ps1.)

"Neo-Lithuania nuo savo gimimo yra buvusi visų Lietuvos svarbiųjų mitingų, manifestacijų ir demonstracijų dalyvė. Tad mūsų tarpe nėra tokio, kuris susapnuot galėtų, kad tariamai jis nuo didžiojo New Yorko mitingo galėtų susilaikyti".

Po vakarienių prasidėjo trečias darbo posėdis, kurio metu buvo išrinkti valdomieji organai sekančiajai kadencijai.

Į Vyrtausią Valdybą: R. Stanin-

nas -- pirm., E. Kavalinaitė, L. Rūkaitė, U. Juodvalkis ir A. Saulis.

Į Kontrolės Komisiją: Šimkus, Cicėnas, Jokūbauskaitė.

Į Stipendijų ir Šalpos Fondą: Balceris, Kniukšta, dr. Bartkus, Kriaučiūnas, Sabaliauskaitė.

Į Garbės Teismą: E. Noakas, A. Senikas, B. Vaičiūnaitė, B. Nemickas, T. Sperauskas.

Rezoliucijų Komisijos narys V. Krumplis paskaitė rezoliucijas, kurios korporantai raginami aktyviai prisidėti prie Jaunimo Kon-

greso, skaitlingai dalyvauti lapkr. 13 d. žygyje ir remti jaunimo bendras stovyklas. Priimti pasiūlymai ruošti Korpi Neo-Lithuania žiemos stovyklą, išleisti korporacijos leidinį, parodantį korporacijos veiklą.

Clevelando padalinys apsiėmė ruošti sekančių metų stovyklą. Kol. Gaizutis, stovyklos globėjas, išreiškė nuoširdžią padėką dr. J. Bartkui už auką. Anksčiau buvo dėkoti kol. fil. Broniui Buiniui, kuris pažadėjo kas metai pasidėti stovyklai \$50,00 auką "kurį pagal korporacijos nuostatą, jos vadovui pritarant, būtų skiriama stovyklaujančiam neolituonui".

Naujai išrinktos Vyrtausios Valdybos vardu pirm. Rimas Staninaitis išreiškė gilią padėką buvusiai valdybai. Linkėdamas korporacijai toliau augti ir bręsti kol. Staninaitis uždarė suvažiavimą.

PAREMKIME LIETUVISKĄ KNYGĄ

Mielas Tautietai, Brangi Tautiete,

Šiuo trumpu aplinkraščiu norėčiau priminti Jums -- ir per Jus -- mūsų nusipelnusioms Organizacijoms ir pavieniams pajėgiems tautiečiams labai aktualų "naujos rūšies knygnešystės" reikalą.

Visi esame įsitikinę, kad jei svetimų komikų juokas skęstų mūsų jaunimui šiandien ne duosim savos literatūros, rytoj Lietuvišką knygą bei laikraštį jau nebus kam skaityti.

Dėl to labai nuoširdžiai prašau -- dabar ir ateityje -- bendradarbiauti su Balso Centru, Brooklynne, ir Saleziečių Spaudos Studija, Italijoje, paieškant Organizacijų ar pavienių mokesčių, kurie užpirktų 100, 150 ar 200 dolerių siuntą ypač Pietų Amerikos jaunimui. Labai pravartu būtų taip pat apmokėti siuntas mūsų stovykloms, lituanistinėms mo-

kykloms ir betkokioms jaunimo organizacijoms JAV-bėse, Kanadoje, Australijoje, Anglijoje, Vokietijoje ar dar kitur.

Reikia pasidžiaugti pirmąsias penkias šimtais mokesčiais jau pagarsintais mūsų bendrojo tautinės spaudos. Jų vardai bus įrašyti panašiai kaip carinių laikų knygnešių amžinos atminties tautos istorijos lapuose.

L. B. Apylinkių Valdybos kiek tepaseka Rockford, Illinois, Vadų pavyzdį, kurie nešė ir neš savo ligonims knygas, o ne greit vystančias ir brangias kainuojančias gėlių puokštes. Kitur vietoj šermenų vainiko velionies atminčiai užperkama knygų siunta jaunimo bibliotekoms ir šiaip organizacijoms.

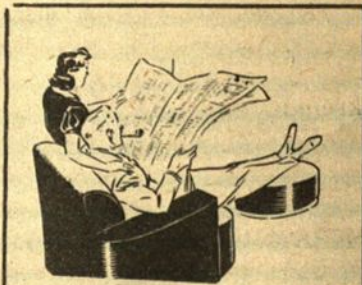
Tokių būdu Jūs vienu geru darbu duosite reikalingo tautinio dvasios peno vieniems jaunuoliams, o jauniems spausdintiniams Italijoje užtikrinsite medžiaginę duoną.

Atrodo, kad atėjo laikas vis labiau įsipareigoti ir aukotis jaunimui -- mūsų ateities vilčiai. Įsipareigokime -- ir kur galim -- kitus įpareigokime. Jei nebūsime įsipareigojantys ir vieningi kaip žydai, sunkiai ilgai išsilaikysime. Tremties veikla reikalinga įvairių ramsčių. Savo kalba ir knyga jaunimui yra vienas iš tikriausiųjų ramsčių.

Iš anksto dėkoju visiems pagarbiniams "Tremties Knygnešiams" už betkokią konkrečią talką.

Jūsų Kristuje ir Tėvynėje,

kun. P. M. Urbaitis, SDB

Skaityk ir platink
DIRVĄ

1000 KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ BE UŽDARBIO

Atsidėkodama už didžiulę paramą, kurios iš savo klientų susilaukė per pastaruosius DEVYNERIUS METUS, LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖS VADOVYBĖ vėl nusprendė atiduoti savo Klientams 1000 SIUNTINIŲ UŽDARBĮ. Nepaisydama tai, kad sovietinės įstaigos pastarosiomis savaitėmis pakėlė muitus, mes siūlome SAVO KALĖDINIUS SIUNTINIUS BE UŽDARBIO SENOMIS KAINOMIS. Šiais metais irgi parinktos siuntiniams specialiai Anglijoje gamintos medžiagos.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 1, kurį sudaro:

- 1) 4 jardai dvigubo pločio afgalino moteriškam kostiumui arba suknelei ir sijonui, rojal, žalios ar vyno spalvos.
- 2) 3 jardai balto poplino bluzėms, marškiniams, apatinams ir kt.
- 3) 1 didelė spalvota šilkinė skarelė.
- 4) 1 pora moteriškų ar vyriškų kojinių.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$50.00.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK J.A.V. \$29.00, Kanados \$31.25, sterlingais £10.5.6. įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 2 (dvigubas siuntinys Nr. 1), kurį sudaro:

- 1) 8 jardai dvigubo pločio afgalino 2 moteriškiems kostiumams arba 2 suknelėms ir sijonams rojal, žalios ar vyno spalvos.
- 2) 6 jardai balto poplino bluzėms, marškiniams, apatinams ir kt.
- 3) 2 didelės spalvotos šilkinės skarelės.
- 4) 2 poros moteriškų ar vyriškų kojinių.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK J.A.V. \$49.00, Kanados \$52.90, sterlingais £17.6.0. įskaitant visus mokesčius. Taigi dar papildomai sutaupoma J.A.V. \$9.00, Kanados \$9.72, sterlingais £3.3.9.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 3, kurį sudaro:

- 1) 3 1/4 jardų gabardino ar flanelės vyriškam ar moteriškam kostiumui tamsiai mėlynos, pilkos ar rudos spalvos.
- 2) 3 jardai paltinės medžiagos vyriškam ar moteriškam ar 2 vaikiškiems paltams tamsiai mėlynos, kupranugario, pilkos ar rudos spalvos.
- 3) 4 jardai plaunamo aksomo moteriškam kostiumui arba suknelei ir sijonui vyšninės, rojal, žalios ar rudos spalvos.
- 4) 4 jardai dvigubo pločio dirbtinio šilko pamušalui, bluzėms, suknelėms ir kt. juodos, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos spalvos.
- 5) 3 jardai balto poplino bluzėms, marškiniams, apatinams ir kt.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$95.00.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK J.A.V. \$55.00, Kanados \$59.40, sterlingais £19.9.6. įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 4, kurį sudaro:

- 1) 6 1/4 jardų gabardino ar flanelės 2 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams tamsiai mėlyno, pilkos ar rudos spalvos.
- 2) 8 jardai afgalino 2 moteriškiems kostiumams arba 2 suknelėms ir 2 sijonams rojal, žalios ar vyno spalvos.
- 3) 8 jardai plaunamo aksomo 2 moteriškiems kostiumams arba 2 suknelėms ir 2 sijonams vyšninės, rojal, žalios ar rudos spalvos.
- 4) 4 jardai dvigubo pločio dirbtinio šilko pamušalui, bluzėms ir kt. juodos, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos spalvos.
- 5) 3 jardai balto poplino bluzėms, marškiniams, apatinams ir kt.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$140.00.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK J.A.V. \$75.00, Kanados \$81.00, sterlingais £26.11.3. įskaitant visus mokesčius.

Kaip ir visada, KALĖDINIUS SIUNTINIUS BE UŽDARBIO gali užsisakyti bet kas, vis tiek, ar būtų mūsų klientas, ar kitų firmų. Norėdami duoti visiems VIENODAS GALIMYMES, mes nusprendėme APRIKOTI UŽSAKYMUS -- TIK PO VIENĄ SIUNTINĮ KIEKVIENAM. O KAD NEBŪTŲ NUSIVYLIMO, UŽSAKYMUS PRAŠOM SIŪSTI TUOJAU.

Priiminsime po \$1.00 ar 10 šil. užstato iš tų, kurie norės sau užsitikrinti KALĖDINI SIUNTINĮ BE UŽDARBIO, ir lauksime iš jų galutinio užsakymo iki 10 savaičių.

Jei kas paprašys, mes ORO PAŠTU nemokamai pasiųsime j bet kurį pasaulio kraštą medžiagų pavyzdžius.

Be kita ko, kas gali, prašom rašyti mums anglų kalba. Mes garantuojame:

1. Kiekvienas siuntinys bus pristatytas gavėjui.
2. Jeigu siuntinys dingtų, grąžinsime pinigų arba nemokamai pasiųsime kitą siuntinį.
3. Sumokėsime visus su pasiuntimu susijusius mokesčius, dėl to gavėjui nebereikės nieko primokėti.
4. Visas medžiagas siųsime pagal pavyzdžius.

LITHUANIAN TRADING COMPANY
341 LADBROKE GROVE
LONDON. W. 10
ENGLAND

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

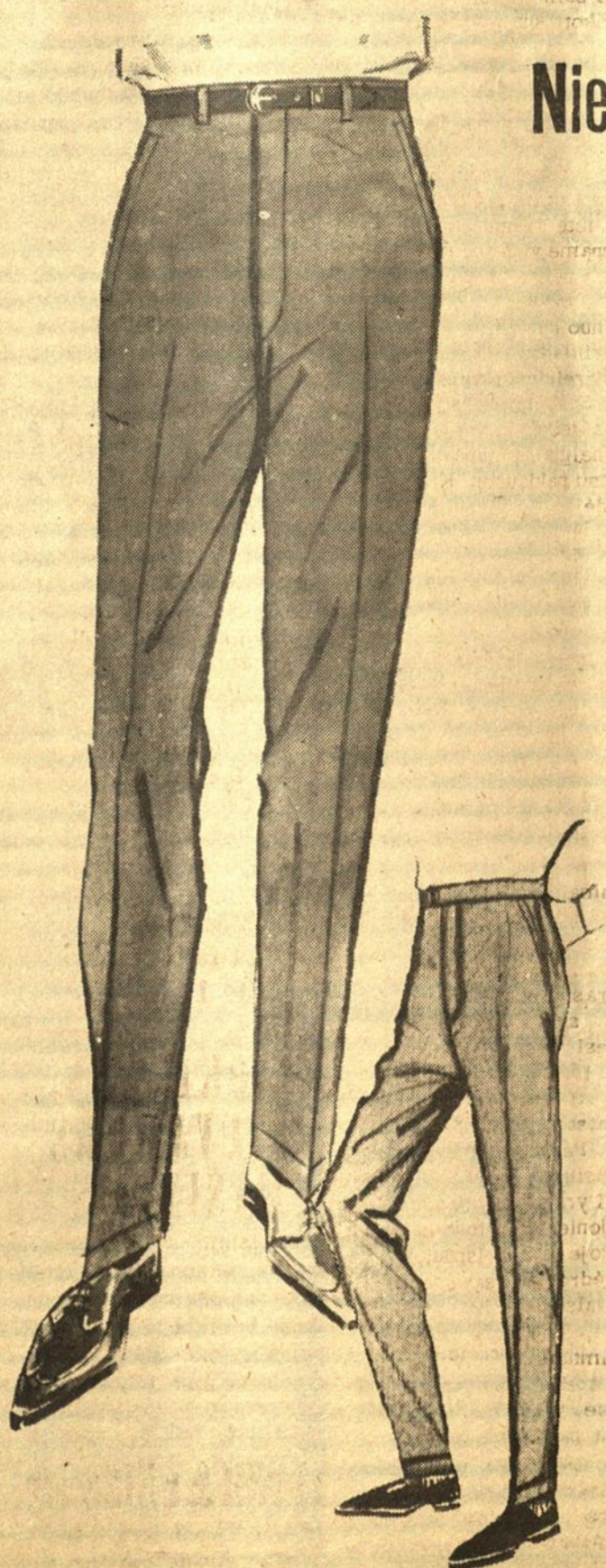
JIB vartojo 16 savaičių, pusę metų, vienus metus. Paveikslai parodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, atgauna natūralią plaukų spalvą MOTERIMS IR VYRAMS, 100 proc. garantuoti.

JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS NEI ŽILAS
JIB, 8 Oz. 16 savaičių vartojimui \$ 5.50, jei COD, dar 50 c.

JIB LABORATORIJA,

1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650

MAY'S ALL 6 STORES BASEMENTS

Niekuomet! Tikrai niekuomet!
Nereikia prosinti!

Fortrel ir medvilnės, iš anksto
jau taip pagamintos kelnės,
kurių niekuomet nereikia prosinti

5.99

Naujas Celanes* Fortrel* polyesterio koratrono procesas su medvilne suteikia kelnėms pastovų lygį visam laikui. Tikra tiesa! Jos niekad nereikalingos prosos. Išskalbk, išdžiovink, jos jau paruoštos dėvėjimui! Koratron* procesas išlaiko jas švelniomis ir be pūkų. Išlaiko sukirpimą ir klostę. Mėlynos, rusvos, alyvinės ar mėlynai alyvinės. Dydžius pasirenkate pagal žemiau dedamą lentelę.

Užsakykite tikslių dydį.

Stilius A. Su diržu stilius -- pasirinktinai liemens dydžiai:

Liemuo	29	30	31	32	33	34	36	38	40	42
29	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
30	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
31	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
32	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Stilius B. Kontinentalinės, be diržų liemuo, 29 dydžio iki 36. Liemuo 29 iki 32.

Celanes Fortrel* yra Fiber Industries, Inc. įmonės ženklas. Fortrel*, tai siūlas, išlaikęs savo pažadus.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu... Šaukit CH 1-3070

BASEMENT MEN'S CLOTHING ALL 6 STORES
INCLUDING GREAT NORTHERN

• Dr. E. Mekys, iš Brooklyn, atsilankęs pas savo dukrą ir žentą dr. R. Kašubą, aplankė ir Dirvos redakciją, kur įsigijo knygų ir paliko 5 dol. auką Dirvai.

• Danutė Penkauskaitė, jauna, bet didelę pažangą padariusi dailininkė, Dirvos vakarnį padovanojo vieną savo kūrinių, kuri galės laimėti vienas iš Dirvos vakaro svečių.

Dirvos vakare, kuris įvyks rugsėjo 25 d., 7:30 val. vak. Šv. Jurgio parapijos salėje, svečiams bus skirta ir daugiau laimėjimų.

Šiam pobūviui rodomas didelis Clevelando visuomenės susidomėjimas.

• Lithuanian - American Conservative Club rugsėjo mėn. 24 d., 8 val. vak. Čiurlionio Ansamblio namuose rengia kandidato į Clevelando miesto burmistro vietą Ralph A. McAllister, Esq. pranešimą tema "Mokykla, miestas ir kontrolė".

Iėjimas 1 dol.

TĖVŲ SUSIRINKIMAS

Š. m. rugsėjo mėn. 28 d., 7 val. vakare (Aukuro ansamblio repeticiónų metu) Šv. Jurgio parapijos mokyklos patalpose šaukiamas vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos mokinių tėvų susirinkimas. Bus svarstoma mokesčio už mokslą pakėlimas. Prašoma skaitlingai dalyvauti.

Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos tėvų komitetas

P A D Ė K A

Sirdingai dėkoju visiems, mane prisiminusiems. mano 50 metų amžiaus proga.

Vladas Ramanauskas

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS DIENA ir Tautos Šventė, suruošta abiejų LB apylinkių specialiai šiai šventei ruošti komiteto, praėjo kad ir įvairia, bet labai užtęsta programa. Iškilmingos pamaldos abiejose lietuvių bažnyčiose, iškilmingas Kult. Darželyje ir paskaitos bei koncertas N. Parapijos salėje užėmė visą dieną tiems, kurie privalejo ar norėjo visoje programoje dalyvauti. Pvz. Čiurlionio Ansamblio turėjo giedoti pamaldoms, Darželyje ir salėje. Ansamblio vadovybė nusiskundė, kad padėtis buvo be išeities -- tai buvo ansamblio kultūrinės ir reprezentacinės vertės nupigūnimas, atsižvelgiant į sudarytosios programos rūmus.

Šiaip, iškilmingas visur sutraukė ne mažą skaičių lietuvių visuomenės. Kult. Darželyje pasirodė ir miesto burmistras R. Locher su poniu, o N. Parapijos salėje kalbas pasakė kandidatai į miesto burmistro vietą McAllister ir County Auditor Ralph J. Perk. Abu politiniai kandidatai išvengė rinkiminės agitacijos. McAllister pasveikino Clevelando švietimo tarybos vardu, išskeldamas lietuvių kultūrinį įnašą, gi R.J. Perk pabrėžė tautybų bendros veiklos svarbą krašto politiniame gyvenime ir reikalą jungtis bendrai kovai su komunizmu. Pavienės grupės savo okupuotų kraštų laisvei menkai pasitarus, jei bendromis jėgomis nesieks didesnės [takos] krašto politiką.

Pagrindinių kalbėtojų buvo ALT Clevelando sk. pirm. inž. A. Pautienis, savo pranešime pabrėžęs reikalą kreipti didesnę dėmesį į pagrindinius išsilavinimo tikslus, o nesiskaldyti dėl praeities ir mažmožių.

Koncertinėje dalyje pasirodė abiejų mokyklų tautinių šokių grupės, Šv. Kazimiero m-lės choras ir Čiurlionio Ansamblis. A. Garlauskio eilėraščių apie partizanus deklamavo neolituanas Gulbinas.

Programai vadovavo K.S. Karpius.

Prieš pradėdant programą, LB II apyl. pirm. P. Mikšys pristatė K.S. Karpių sulaukusį 70 m. amžiaus, kaip pavyzdį nenuilstamai veiklai lietuviškoje visuomenėje.

* FILISTERIŲ SKAUTŲ SĄJUNGOS Clevelando skyriaus suveika įvyks rugsėjo 26 d., 5 v. p. p. fil. G, ir S. Matų namuose, Independence, Ohio

Programoje: R. Kuduko paskaita "Aktyvus lietuvių dalyvavimas Amerikos politikoje."

Po to bus svarstomi einamieji reikalai ir vaizės. Kviečiami visi filisteriai skautai gausiai dalyvauti. Taip pat kviečiami visi aukštesniuosius mokslus baigusių akademikai skautai.

• Apdraudos reikalais geriausius pataravimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

NEPAMIRŠKIT ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

BEVERLY SHORES LIETUVIŲ KLUBUI IO METŲ

Vienos valandos atstume į rytus nuo Chicagos, tik išvažiuojus iš triukšmo ir pramonės dūmų, ima rodytis smėlio kopų viršūnės -- vieta lietuviškai visuomeniškai gerai pažįstama -- vadinama sandūnais (iš anglų Sand Dunes). Kopos prasideda Indianos valstijos šiaurinėse Michigano ežero pakrantėse ir tęsiasi į šiaurę su Michigano valstijos vakarinėmis ribomis. Smėlis išplautas iš ežero dugno ir vėjo supūstas į kopas. Augmenijos apstibdytas ir ažuolų šaknimis galutinai prirakinatas prie žemės paviršiaus, sudaro natūralias ir patrauklias sąlygas gyventi.

Lietuviai nuo seno mėgo Sandūnus. Suvažiuodavo vasaros metu atostogauti, pasimaudyti ar pramogauti. Laikui bėgant ėmė spieštis labiau į krūvą, apsiribodami vietove, žemėlapyje vadinama Beverly Shores, kur pasiryžo giliau įleisti šaknis, įsikurdami nuolatiniame gyvenime, įsteigdami organizaciją, kuri šiandien yra žinoma kaip Lietuvių Klubas.

Beverly Shores Lietuvių Klubas šiais metais švenčia savo 10 metų gyvavimo sukaktį. Nors ir nuolatinių gyventojų skaičius yra nedidelis, tačiau lietuviška veikla ir sugyvenimas visus subūrė į vienatę, kurio vaidmuo kultūriniam ir šalpos darbe yra pasigėrėtinas. Faktas, jog klubas turįs tik 50 narių, vien tik per pastaruosius penkerius metus sugebėjo surinkti ir pasiųsti gerokai virš tikstančio dolerių aukomis įvairioms organizacijoms, kalba pats už save. Šalia klubo veikla SLA kuopa, Vasario 16 Giminaičių remti kuopelė, Rezolucijos remti komitetas ir geras skaičius veiklių Lietuvos Dukterų. Taip pat pažymėtina, jog klubas turi savo įtaką ir miestelio administracijai, politinėse partijose, mokykloje bei skautų ir kitose vietos organizacijose.

Klubo steigėjams pagerbti ir 10 metų jubiliejui paminėti šių metų spalio 2 dieną rengiamas ballus su koncertine dalimi, kurio pelnas skiriamas lietuviškoms organizacijoms paremti.

Reikia tikėtis, kad Lietuvių Klubas ir toliau tęs tą lietuvišką vagą kaip ilgai, savo darbą pagrįsdamas gražiu savitarpio sugyvenimu.

DIRVOS VAKARAS,

pirmasis rudens sezono parengimas,

įvyks š. m. rugsėjo mėn. 25 d.,

Šv. Jurgio parapijos salėje.

PROGRAMOJE — CLEVELANDO VYRŲ OKTETO koncertas.
Solistė I. GRIGALIŪNAITĖ.

VAKARIENĖ — BUFETAS — ŠOKIAI —

Šokiams gros populiarusis MELLODY BAND orkestras.

PRADŽIA: 7:30 VAL. VAK.

PAKVIETIMŲ KAINA — 6 DOL.

Iš anksto pakvietimus prašoma įsigyti Dirvoje ar pas ALT S-gos valdybos narius.

Neo-Lithuania siekiai ir veikla už Lietuvos ribų

Adv. J. Smetonos paskaita skaityta neolituanų stovykloje

(Pabaiga)

Pagrindinis siekimas Lietuvos laisvinimo darbe yra išugdyti politiniai subrendusių ir paruoštų žmonių, kurie, tinkamam momentui atėjus, sugebėtų apginti lietuvių tautos interesus taip, kaip juos 1918 metais apgynė Lietuvos Taryba. Yra aišku, kad ne tik lietuvių tautos, bet ir visų pavergtųjų tautų pastangų neužtenka bolševikų jungiai numesti -- tą funkciją atlieka istorijos neišaiškintų jėgų žaidimas -- bet mūsų pareiga yra numatyti ateitį, kurios bėgyje bolševikų galia bus sutriuškinta ir susidarys sąlygos nepriklausomai Lietuvai atkurti. Tų politiniai subrendusių žmonių paruošimas reikalauja iš mūsų milžiniškų pastangų, ir niekas, kas Lietuvos gerai nepažįsta, nenorės dėti tų didžiulių pastangų. Kadangi daugelis mūsų, jaunieji kolegos, Lietuvos savo akimis nesate matę, mūsų pirmas politinio pasiruošimo žingsnis turėtų būti išsamus Lietuvos pažinimas -- iš knygų ir vyresniųjų pasakojimų.

Mums, vyresniesiems, šis ežeras primena, sakysim, Daugų ar kurį kitą žavingą Lietuvos ežerą, o šios didžiulės, nuolat šlamiančios drebulės -- Lietuvos drebulės. Ir mūsų mintys tuoj skrenda į šalį, kurioje mūsų jaunystė praejo ir kurioje mes kūrėm tiek gražių svajonių! O jums tas ežeras ir drebulės teteikia estetinio pasigėrėjimo, bet neprinėna jums nepažįstamos protėvių šalies. Todėl įbeskite savo švietimą, bet neprinėna jums nepažįstamos protėvių šalies. Todėl įbeskite savo švietimą, bet neprinėna jums nepažįstamos protėvių šalies. Todėl įbeskite savo švietimą, bet neprinėna jums nepažįstamos protėvių šalies.

Greta lietuvių kalbos, literatūros, geografijos ir istorijos tobulinimo, jūs turite puikiai mokėti anglų kalbą ir Amerikos istoriją -- geriau už čia gimusius amerikiečius -- kad jūsų kolegos ir profesoriai, žiūrėdami į jus sakytų: "Tie jaunuoliai yra ypatingi, jie viską už mus geriau mokėjo, neigi Amerikos istoriją".

Tačiau vien to dar negana. Jūs dar turite būti gerai susipažinę su šio krašto vidaus ir užsienio politika, spauda, radijo ir televizija, su visuomenės veikėjais ir politikais. Jūs turite tų žinių ir ryšių siekti visomis pastangomis, nes tik tuo būdu galėsite panaudoti savo mokslinį - teoretinį pasiruošimą Lietuvai palankiai nuomonei Amerikos viešojoje opinijoje sudaryti.

Didžiama Amerikos spaudos, radijo ir televizijos programų tebeskleidžianti tendencija informacijai, skatinančiai patikėti bolševikams ir siekti su jais bendradarbiavimo kitų tautų ir teisingumo sąskaiton, nes kitaip, girdi, galėtų kilti karas, kuris sunaikintų visą civilizaciją. Šią tendenciją informacijai jūs turite stengtis atsverti objektyvia informacija, kurios galite rasti, sakysim, tokiame aukšto standarto savaitrašty kaip "U.S. News and World Report", Circulation

Department, 435 Parker Avenue, Dayton, Ohio 45401, ir "National Review", Box 1601, Des Moines, Iowa 50305. Labai vertingas yra biuletėnio formos "America's Future", 542 Main Street, New Rochelle, N.Y., 10802, ir laikraščio formos "Human Events", 410 First Street, S.E., Washington, D.C. Iš dienraščių priimtinas įtakingas "Chicago Tribune". Kiek tai liečia radiją ir televiziją, yra eilė sektinių programų, kurių vieną perduoda America's Future leidėjo R.K. Scott apžvalgą.

Kadangi Lietuvos išlaisvinimo negalima tikėtis, nesutriuškintus Sovietų Sąjungos vergų imperijos, aišku, kad pagrįsta patalkavimų sovietams politika neina Lietuvos naudai. Vien Lietuvos likimo, žinoma, niekas nežiūrėtų, jei patalkavimas bolševikams nestatytų viso pasaulio laisvės pavojų. Šios aplinkybės dėl politika, nukreipta prieš šunodegavimą bolševikams, lietuviams teikia daug galimų draugų amerikiečių eilėse, kurie pritaria kiekvienos bolševikų užgrobtos tautos pasipriešinimui bolševikams. Su jais, kaip griežtos politikos su bolševikais šalininkais, mes visi turime ieškoti kuo glaudžiausių ryšių.

Galiausiai, jūs turite raštu ir žodžiu reaguoti į bolševikų propagandą. Kaibėdami angliškai be akcento, išėję vietos mokyklas ir apsispratę su amerikiečių įprastais išsireiškimais, šią akciją jūs turėtumėte sekmingai varyti. Kiekviename viešame pasirodyme, betgi, reikia būti susipažinusiems su oponentų taktika ir metodais, nuo kurių sekmingo atremimo priklauso pasisekimas. Leiskite šį teigimą patvirtinti pavyzdžiu. Sakysim, koks komunistuojantis veikėjas, norėdamas sudaryti neigiamą įspūdį apie Lietuvą, jūsų paklaustų: "Kuo Lietuva prisidėjo prie pasaulio kultūros?" Aišku, kad jo tikslas nėra sužinoti jo klausimą liečiančius faktus, bet parodyti, kad Lietuva prie pasaulio kultūros kėlimo nedaug teprisidėjo ir užtat nėra verta nepriklausomybės. Kadangi to demagogas tikslas yra sukurti įspūdį, kad didelių kultūrinių vertybių nesukūrusios tautos yra nevertos nepriklausomybės, jūsų atsakymas į tą klausimą turėtų būti klausimu demagogui. Jūs tą klausimą galėtumėte suformuluoti šitaip: Aš atsakysiu į jūsų klausimą, bet pirmą pirmiausia leiskite man jūsų paklausti, kuo prie pasaulio kultūros prisidėjo Congo ir Ghana? Šitoks klausimas paprastai eilinį komunistų agitatorių sulikviduos, nes jis tėra išdresiruotas klausimai, bet ne atsakymai į klausimus. Jeigu jis kiek ilgiau parytų, jūs patys galėtumėte atsakyti į jūsų iškeltą klausimą: "Paskutiniu metu vienas didžiausių Congo įnašų pasaulio kultūrai yra suvalgytas šešiolikos misijonierių". Šitoks dialogas publikoje paliks įspūdį, kad štai, žmogėdros turi savo nepriklausomą valstybę, o lietuviai -- ne. Žinoma, jei diskusijos vyktų kuriam rimtame forume -- universitete, specialiuose kursuose ar rimtose programose, kurių tikslas yra parodyti tiesą, būtų pavyzdžiui, galima paminėti Lietuvos Statutą (Istatymų Rinkinį), kuris, paskelbtas šešioliktojo amžiaus pabaigoje, tebeturėjo galios visoje rusų imperijoje net po Lietuvos prijungimo prie Ru-

šijos 1795 metais ir oficialiai tebuvo panaikintas 1840 metais.

Iš to, kas čia apgrailbomis paminėta, aiškėja, kad politinis pasiruošimas kovai už Lietuvos atkūrimą reikalauja milžiniškų pastangų. Laikino užsidedimo Lietuvos laisvės idealais čia nepakaks. Diena iš dienos, savaitė iš savaitės reikia galvoti, dirbti, veikti. Tai neįmanoma be didelių aukų savo tiesioginio užsiėmimo ir sveikatos sąskaiton. Tačiau joks kilnus tikslas nėra pasiekiamas be didelės aukos. Nepriklausomos Lietuvos kūrėjai ir idealo gal ne tik dirbo virš jėgų, aukodami savo profesijas, sveikatą ir patogų gyvenimą, bet net ir gyvybę (Vincas Kudirka, kuris, nežinodamas visai pašlijusios sveikatos, iki pat mirties dirbo Lietuvai). Jo gyvenimas, betgi, sukūrė tokią šviesų idealizmo paveikslą, kad iš jo ilgus metus sėmėsi įkvėpimo daugelis didžiųjų lietuvių patriotų.

Neo-Lithuania šūkis pro patrią simbolizuoja auką ant tėvyinės aukuro. Tą auką gyvybės kaina tragiškuoju Lietuvos valstybės periodu yra padėjęs ne vienas neolituanas priešindamas bolševikų okupacijai ar, pasitraukęs iš Lietuvos, pakartotinai vykdamas į Lietuvą ryšiams su tauta nustatyti. Jūs visus galiausiai ištiko tas pats likimas -- jie nebesugrįžo iš savo misijos, bet liko amžinai "to nepaprasto grožio šalyje, kurioje Gabrielius jau nebegali netekti Evelinos". Savo trumpu gyvenimu jie parodė šūkio "Pro Patria" prasmę ir savo išeitoje šios žemės kelionėje paliko šviesius pėdsakus, kuriais sekti yra mūsų visų didžioji pareiga.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Investavimui

7 butai, pajamos \$456 mėn. \$26,000.

2 dviejų s. namai arti St. Clair. \$11,000.

Didelis pareikalavimas asmenis ir dviejų šeimų namu šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiauj:

Alg. Dailidė ir Ant. Mikoliūnas

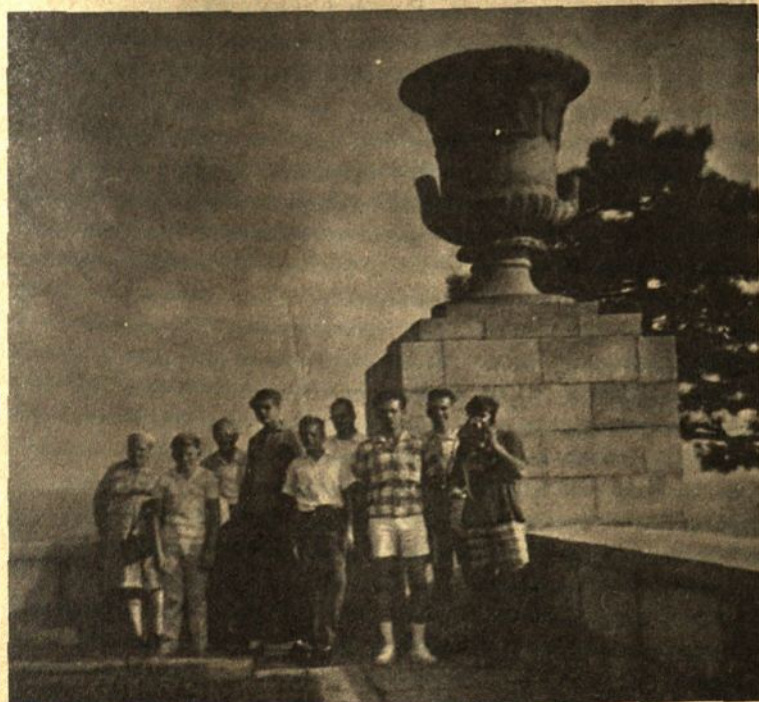
15969 Euclid Ave.
UL 1-6666

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

Mokinsime kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės darbu. Tai pastovus darbas, teikiąs puikias akordinio darbo sąlygas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ryto iki 5 val. p. p., nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.
2149 WEST 53rd STREET
(prie Lorain Ave.)
TEL. 961-6000

Clevelando Lietuviai Budžiai su rėmėjais šią vasarą stovyklaudami buvo nuplaukę į So Base salą, kurioje 1813 m. Amerikos laivynas sumušė anglius ir išsikovojo Didžiųjų ežerų valdymą. Nuotraukoje stovyklautojai prie paminklo saloje.

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIELIEJI DIRVOS PINIGINIO

VAJAUS TALKININKAI,

Jums padedant, Dirvos vajas vyksta ir bus vykdomas tol, kol jo vykdytojai pasieks savo užtikrinimą, jog sukelti pinigai bus panaudoti tikslingai, kad jie sustiprėtų ir pagerėtų Dirvos forma grįžtų Jums patiems. Jeigu iki šiolei neprisiruošė, junkis dabar į šio vajas talkininkus.

• **ALT S-gos Racine, Wisc.** skyrius, per savo pirm. P. Petrušaitį padidino savo įnašą Vilties Draugijai \$15.00. Tai vienas iš nariais negausių ALT S-gos skyrių, nuolat jautriai atsiliepiantių į savų organizacijų ir spaudos reikalus.

• **Dr. Vytautas Klemas** pakviestas General Electric bendrovės vadovauti mėnulio ir planetų tyrinėjimo sistemų skyriui. Išbuvęs du metus Europoj, dr. Klemas su žmona Vida ir sūnum Andriumi grįžo į Philadelphia perimti naujas pareigas.

• **Ieva ir Albinas Trečionai**, siųsdami linkėjimus iš Nassau, Bahamas, džiaugiasi nenukentėję nuo prasiautusių uragano ir toliau sėkmingai tęsia savo atostogų kelionę Atlanto vandenyse.

• **Rašytojo Mariaus Katiliškio kūrybai** paminėti vakaro programoje vaidybine forma, ištrauką ir jo romano "Miškais ateina ruduo" pristatys aktoriai Algimantas Dikinis, Alė Kėželiėnė, Zita Kevalaitytė-Visockienė, Leonas Barauskas ir Juozas Raudonis, priklausantys Lietuvių Scenos Darbuotojų Sąjungai.

Paskaitą apie Mariaus Katiliškio kūrybą skaitys dr. Rimvydas Šilbajoris, vienas iš pagrindinių lietuvių literatūros kritikų.

Šis įdomus vakaras įvyksta spalio 9 d. (šeštadienį) Chicagoje Baletto-Teatro pa-

talpose. Pažymėtina, kad šiemet Marius Katiliškis švenčia savo 50 metų sukaktį. Chicago visuomenė maloniai kviečiama tą šeštadienio vakarą praleisti su mūsų įdomiausiu rašytoju. Šį vakarą su Mariumi Katiliškiu ruošia Santaros-šviesos Chicago skyrius.

LOS ANGELES

KALIFORNIJOS BIRUTIETĖS

D.L.K. Birutės Draugijos Los Angeles skyrius per savo 8 metų gyvavimą išvarė didelę vagą šalpos ir kultūros dirvonoose.

Rengdamos gausiai lankomus balius, mažiausiai du kart į metus — pavasarį ir rudeni, jos visą gautą pelną skiria šalpai. Jų siuntiniai pasiekia Sibire, Lietuvoje, Suvalkų Trikampyje ir atskirais atvejais kitur į vargą patekusius lietuvius. O kiek reikia padėti triūso ir rūpesčio tuos siuntinius supirkti, supakuoti ir išsiųsti...

Šalia šalpos darbo birutietės lygiagrečiai vykdo nemažą kultūrinį uždavinį, iš kurių didžiausias, tai rėmi-

Jaunimo Kongreso koncertas

Kanados Liet. Jaunimo kongresas, kuris truks tris dienas (spalio 8-10), savo įvairioje programoje turi kelių žanrų meninius pasirodymus. Šalia šokių, dramos ir kitų dailiojo žodžio pasirodymų su atskiru koncertu išeina Kanadoje užaugusi solistė Lilija Šukytė. Tai įvyks sekmadienį, spalio 10 d., 3-5 val. p. p. Prisiėlimo parapijos salėje. Koncertas bus iš dviejų dalių: operinių dalykų ir lietuviškųjų kūrinių. Pirmojoje dalyje išgirsime ištraukas iš "Figaro Vestuvių", "Madama Butterfly", o taip pat atskirus Shuberto bei Brahms solo kūrinius. Antroje dalyje ištraukos iš Markaičio kantatos Vilniaus Varpai ir Jakubėno solo kūrinių.

Su L. Šukyte Kanados Liet. Jaunimo kongreso solo koncerte dalyvauja jaunas pianistas Tadas Gurevičius, kuris atliks Beethoven sonatą op. 13 ir Chopino Scherzo. Šis taip pat jau Kanadoje užaugęs menininkas šiuo metu yra Toronto universiteto muzikos fakulteto studentas.

Solistei akompanuoja muz. D. Skrinskaitė, nenuilstama Kanados solistų palydovė.

Laukiame tikrai įdomaus

koncerto spalio 10 dieną Toronto, Kanadoje.

Informacijų nakvynių reikalu

Nesant galimybės sutalpinti toki didelį jaunimo kiekį privačiuose butuose, tenka visus svečius nukreipti nakvoti į viešbutį. Nakvynių komisija yra susitarusi su vienu iš didžiausių Toronto viešbučių, esančiu miesto centre prie gero susisiekimo į visas puses, The Lord Simcoe Hotel, dėl papigintų kainų, kurios yra: vienam žmogui kambarys \$6 parai, dviem žmonėms kambarys \$9 parai, trim žmonėms \$12 ir keturiem žmonėms \$15 parai. Prašome rezervacijas pasidaryti betarpiškai, rašant minėtam viešbučiui šiuo adresu: University Avenue at King St., Toronto 1, Ontario, Canada. Užsakant reikia pažymėti, kad tai Lithuanian Youth Convention ir prašyti student rates.

Informacijos komisija

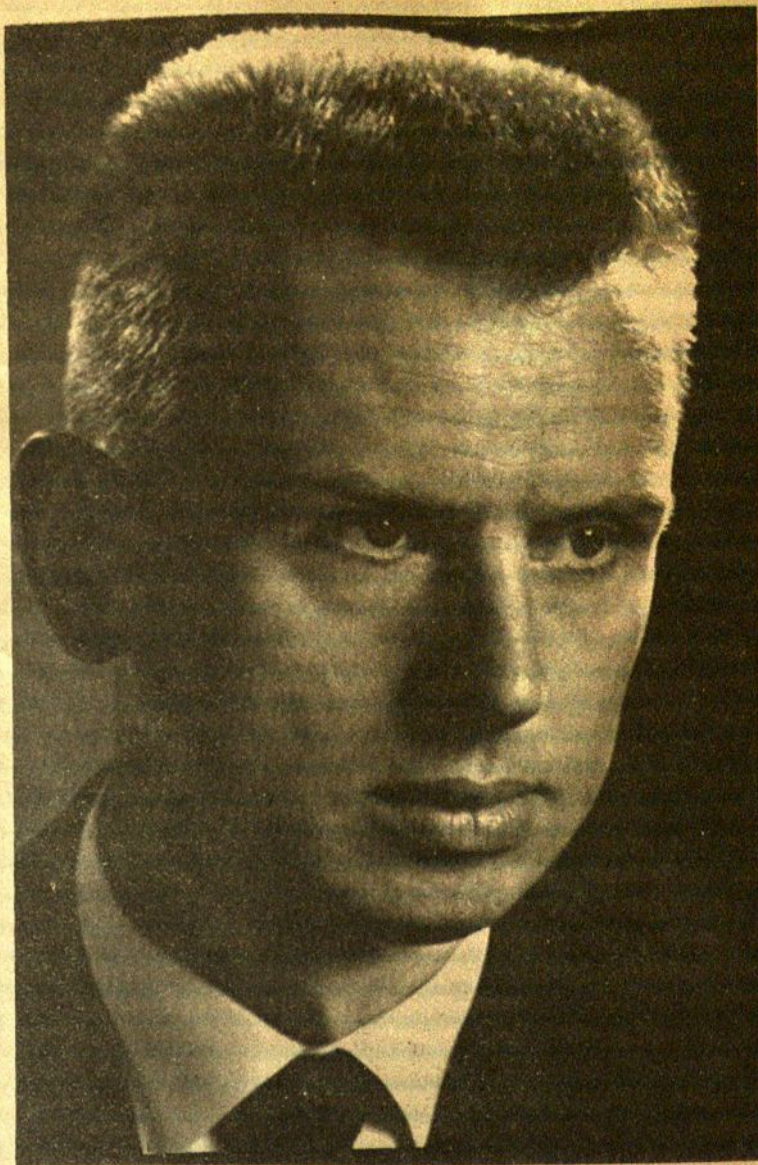
New Yorko lietuvių teatras atvyksta į Bostoną

Vinco Krėvės stilium šnekant pasklido gandas po visą šalį, kad mes čia tik verkšlenam ir nieko doro neveikiame. Atvirom akim į savo gyvenimą žiūrėdami, vis dėlto, neturėdami rimto pagrindo prisipažinti, kad mes esame tik rėksniai ir verksniai. Ak, juk bandom visokiais būdais savo pėdsakus žemėn įminti! Gal ne kiekvienam atveju tie mūsų pėdsakai būna gilūs ir vėjų nenupūčiami, bet vistiek jie yra pėdsakai...

Kai ruduo padvelkia laukuose ir mūsų buveinėse, vėl pajuda mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo ratai. Tuo tarpu daugiau balsų girdim, kad visokių pareigų yra per daug, tik ne per mažai. Kol tokie energijos spinduliai dar švyturiuoja, tol mūsų "pabėgėlinė" veikla dar nėra užmigus, atšalus ir užsiverkusi...

Bostonas naujojo sezono kultūrinį žygį pradeda New Yorko Lietuvių Teatro atvyka -- Vinco Krėvės veiklų vaidinimu rugsėjo 26 d., 3 val. po pietų So. Bostono Liet. Piliečių d-jos III a salėj. Vaidinimo globėja -- ALTS-gos Bostono sk. valdyba, vadovaujama dipl. inž. J. Dačio.

Bostono ir jo plačių apylinkių lietuviai teatro meną myli ir brangina. Iki šiol nė vienas čia surengtas vaidinimas neturėjo pagrindo skystis žiūrovų stoka.

Kompozitoriaus Dariaus Lapinsko kūrinių koncertai įvyks spalio 10 d. New Yorke, Walt Whitman Brooklyn College salėje ir spalio 24 d. Chicagoje, Maria High School salėje. Koncertą New Yorko rengia Ateitininkų Federacijos valdyba, o Chicagoje -- Margučio radijas.

Koncerto programoje bus atlikti šie kompozitoriaus Lapinsko kūrinių: Mergaitės Dalia, dainų ciklas mezzosopranui ir orkestrui (14 liaudies dainų); Koncertas fortepijonui, styginiams ir mušamiesiems instrumentams -- Adagio Allegro, Lento Lirico ir Finale; Rečitatyvas ir arija mezzosopranui ir orkestrui "Les Sept Solitudes", pagal dvi Oscar V. Milašiaus poetas; Suite iš baletu "Daiva" -- I. Išanga ir mergaičių šokis, II Daiva ir žaliųjų karalius, III Keršto šokis, IV Intermezzo, V Žaliųjų karaliaus mirtis ir laidotuvių maršas.

Kūrinius atliks mezzosopranas Aldona Stempušienė, pianistė Aldona Kepalaitė ir simfonijos orkestras. Diriguos pats kompozitorius Darius Lapinskas.

Lankom svetimų autorių veiklų vaidinimus, bet ilginės ir lietuvių autoriaus žodžio scenoje. Kiekvienas spektaklis visada būna didesnė ar mažesnė dvasinė atgaiva.

New Yorko Lietuvių Teatras pirmą šio rudenio dienoms atveža mūsų puiklaus rašytojo, mūsų klasiko Vinco Krėvės veiklų scenintais ištraukais, kurios bus vaidinamos šia tvarka: Danguis ir žemės stūnūs, Šarūnas, Prie dangaus vartų (Raganius).

Vincas Krėvė mėgo dramatinę formą, ta forma yra parašęs eilę kūrinių, tik jo veiklai nebuvo taikomi scenai. Ir šiuo atveju tų veiklų ištraukas scenai pritaikė tragiškai žuvęs poetas Algimantas Mackus.

Danguis ir žemės stūnūs -- yra Vinco Krėvės gyvenimo veiklas, parašytas šv. Rašto temom. Ilgus metus rašytojas tą veiklą kūrė, jis yra didelis, platus ir gilus. Aišku, jo viso scenoje mes nepamatyšim, o tik vieną kitą būdingesnę ištrauką (kas norėtų su visu kūriniu susipažinti, tas Danguis ir žemės stūnūs gali rasti L.E. leidyklos išleistuose V. Krėvės raštų šešiuose tomuose).

Vinco Krėvės Šarūną daug kas pažįstam iš mokyklos suolo ar iš P. Vaičiūno scenizacijos Valst. Dramos Teatro scenoje, kurį andai taip sėkmingai statė rež. A. Oleka-Žilinskas.

Idomus turėtų būti Raganius. Jei Danguis ir žemės stūnūs yra aukšto polėkio ir gilios minties grožinė literatūra, jei Šarūnas yra Dainavos šalies kunigo tragika ir heroika, tai Raganius, nors ir prie dangaus vartų, jau turėtų būti arčiau realaus gyvenimo. Pažiūrėsim -- pamatysim...

New Yorko Lietuvių Teatro režisierius -- akt. Vytautas Valiukas, keletą metų dirbęs Valst. Dramos Teatre, Kaune, Amerikoje mūsų teatrinę veiklą jis pasižymėjo, kaip nelengvą ir mūsuose dar nevaizduojamą scenos veiklų statytoją. Prie to pobūdžio jo darbų priklauso ir Bostonan atvežami Vinco Krėvės veiklai.

Greta Vyt. Valiuko, kitas profesionalas dramos teatro aktorius yra Kazys Vasiliauskas, Kaune pasižymėjęs vidine šiluma ir meninės tiesos įkūnijimu. Jo dalyvavimas -- V. Krėvės veiklų laimėjimas. Pasakotoja -- ope-

ros solistė Vincė Jonuškaitė, Vyt. Valiuko statyme dalyvaujanti kaip viešnia. Kiti V. Krėvės vaidinamų veiklų dalyviai: Elv. Ošlaplėnė, Vyt. Abromaitis, L. Karmazinas ir Edv. Liogys. Vaidinime dalyvauja ir pats rež. Vyt. Valiukas.

Rengėjai maloniai kviečia Bostono ir apylinkių lietuvius V. Krėvės veiklų vaidinime gausiai dalyvauti. Vaidinimo data -- rugsėjo 26 d., sekmadienis, 3 val. po pietų, o vieta -- So. Bostono Liet. Piliečių d-jos III a salė. Labai prašoma rinktis punktualiai.

K.L.

KULTūros klubo susirinkimas

Pirmasis šių metų klubo susirinkimas įvyks rugsėjo 25 d. šeštadienį, 7:30 val. vakarą, Tarptautinio Instituto patalpose, 287 Commonwealth Ave., Bostone. Programoje -- dr. Alfredas Krisiukėnas kalbės tema: Atominis amžius ir žmonių negalavimai, o Salimėja Valiukienė - Nasytytė iš New Haven, Conn. padainuos Viktoro K. Banaičio dainas.

Klubo pirm. muzikės Izidorius Vasyliūnas nori grįžti prie seniau buvusio papročio, kad šalia paskaitos būtų dar ir 15-kos minučių meninė programa. Taip pat bus pristatyta nauja klubo valdyba.

• **Bostono vyrų sektetas** išpildys programą pirmame rudens parengime, kuris įvyks š. m. spalio mėn. 2 d. Lėkt. Piliečių klubo 3-šio aukšto salėje. So. Boston, 7:30 val. vak.

Mūsų menininkų išpuoštoje salėje rasite šampeno oazę ir lietuviško krupniko barą. Šokiams gros volkiečių orkestras.

Visa lietuviška visuomenė yra kviečiama maloniai atsilankyti į šį Bostono Lietuvių Skautų Tėvų ruošiamą vakarą-konzertą.

Visas pelnas yra skiriamas Atlanto Rajono skautų stovyklavietei įsigyti.

Buv. Venezuelos B-nės Centro Valdybos pirmininkui

A + A

ZIGMUI DOMEIKAI

mirus, Jo žmonai ir sūnams su šeimomis gilia užuojautą reiškia ir kartu liūdi

V.L.S. B-nės Centro Valdyba

A + A

ZIGMUI DOMEIKAI

mirus, Jo žmonai ir kitiems artimiesiems gilaus skausmo valandoje nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Ing. Vladas Venckus

A + A

JUZEI JANKAUSKIENEI

mirus, dukras BRONĘ JUKNAITIENĘ ir SOFIJĄ RACINSKIENĘ, anūką ARVYDĄ RACINSKĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė

Juozas ir Janė Daunorai
Adomas ir Dana Macijauskai
Henrikas ir Marta Macijauskai

Brangiam vyrui

VINCUI ŠMULKŠČIUI

mirus, MAGDALENAI ŠMULKSTIENEI reiškiamė užuojautą

V. Ramanauskas ir šeima

Dail. Jono Kelečiaus kūrinys "Raudonas nertinis", kuris drauge su kitais jo darbais bus išstatytas rugsėjo 25 d. atidaromojoje Čiurlionio galerijoje parodoje. Paroda tęsis iki spalio 3 d.